

BLI KJENT MED ÅS 2021

16 flotte turer med tekst, kart og bilder

Naturopplevelser for livet
as.dntoslo.no

Ås Turlag
DNT Oslo og Omegn

«I hine Egne, hvor Skyerne skinner som Purpur og Guld»

Slik skrev Ole Olsen Bratager i 1916 i nedtegnelsen av «Sagnet om Herløg Rishaug». Solnedgangene og den høye himmelhvelvingen i Ås er fortsatt de samme for den som på kveldstid søker Vestbygdas fruktbare vidder, Nordbys veldige grusrygg eller en eller annen kolle med utsikt mot vest. A-mennesker øst i Kroer påstår at soloppgangene ikke skal være så verst der heller.

Men Ås byr helst på de små, nære opplevelser av natur og kultur. Overalt forteller dette landskapet at her har mennesker levd og virket så lenge det har vært folk i dette landet. Her i vestkanten av den store Taiga

brytes skogen opp i små skogområder som alle har sine særpreg. Mellom utmarkene ligger de frodige jordbrukslandskapene og områder med trivelige menneskeboliger.

Ås Turlag ønsker å vise fram og binde sammen disse landskapene for å fremme glede, lokal kunnskap og helse i alle betydninger av ordet. Det bør være enkelt og trygt å finne fram til og finne fram gjennom terrenget. Ås Turlags løypenett, arrangementer og det skriftet du nå har i hånda/på skjermen er ment som bidrag til dette.

God tur!

Innholdsfortegnelse

Turmuligheter i Ås kommune	2
Historiske veifar gjennom Ås	3
Turtips	4
Oversiktskart	5
Tur 1: Åsrunden	6
Tur 2: Vardåsen i Ås	8
Tur 3: Årungen rundt 	10
Tur 4: Kroerløypa og Tirudmåsan	12
Tur 5: Froengodset og Tjuvåsen	14
Tur 6: Fålemarka rundt	16
Tur 7: Nettet - Sjødalsstrand	18
Tur 8: Langs Oldtidsveien fra Fåle til Hvervenbuka eller videre til Ljansbruket	20
Tur 9: Nøstvetmarka	22
Tur 10: Holstadmarka/Finstadskogen	24
Tur 11: Ås-Grytelandskogen-Ski-Ås 	26
Tur 12: Ås-Tveter-Hogstvedtveien 	28
Tur 13: Vestbygda 	30
Tur 14: Tangenrunden	32
Tur 15: Breivoll gård	34
Tur 16: Breivoll til Hvervenbuka	36
Sherpastien ved Nebba	38
Om Ås Turlag og DNT	40

§46-2: «*Det kaldes alt landeveger (bjoðgata - folkeveg), som løper gjennom bygdene fra ende til anden og de som løper fra fjeld til fjære. Men alle andre veier, som løper til folks gaarde, de kaldes tverrveier...».* Magnus Lagabøtes Landslov 1274 (oversatt A. Taranger, 1915).

Mange ganger er det vanskelig i dag å finne hvilke veier som på Magnus' tid eller seinere var «folkeveier». De skulle etter loven ha 8 alens bredde, og bøndene hadde vedlikeholdsplikt. I liten grad var det grusede veier – snarere stier eller ferdssels-soner (gjerne med mange parallelle slitasje-renner; hulveier), og det var egne vinterveier som tok i bruk is-flater og myrer. De eldste veiene gikk ganske snorrett mellom storgårder, kirker, vad og bruer der ferdsselen måtte innom. De gamle var ikke redde for en motbakke eller litt gjørme på beina. De ville følge med på ferdsselen – selv etter døden. Gravhauger og steinringer ligger ofte på høyder der veiene passerte. Stedsnavn kan også røpe vei-til-knytning (Korsegården, Skysjordet, Brekke, Bakke, Verpet, Gate, Grind). Husmanns-plasser med navn i bydeform lå også ofte nær vei (Bilitt, Tittut, Flyinn, Tørkopp).

Noen av de gamle veiene er fortsatt hyggelige tur- og sykkelruter. Den Fredrikshaldske Kongevei går i alle fall «bygdene fra ende til anden» (17 km gjennom Ås), opp-arbeidet i dagens trasé som helårsvei etter «den franske chaussee-metode» rundt 1720. Fra Vestby grense sør for Støkken følger vi «gamle Mossevei» til Korsegården («Gården i veikryset») med skystasjon (nå på Follo museum), sorenskriverstue og arrest, og videre øst om Universitetet forbi Falsenstøtta, bak Urbygningen, opp Åsbakken og gjennom Prost Stoltenbergs allé (plantet ca 1770) fram til Ås kirke. Veien går så mellom gammel og ny

kirkegård og vinkler rett øst fram til «Kongeveien» og så nordover denne. Ved svingen før Bølstad bru følger gamleveien turlagets merking (tur 1) rett ned til den rekonstruerte brua og kleiva videre opp til gjenvinningsstasjonen. Veien går videre nordover forbi Verpet (stein- eller greinhaug kastet opp av de veifarende for beskyttelse mot onde krefter) og Melby fram til Ris. Tunet på storgården Ris ble flyttet hit til Skisjordet rett etter 1850. Her var gjestgiveri, skystasjon og militær eksersersplass. På høyde med Ris tar en gårdsvei av mot vest. Veien endte ved Sørlistrand ved Bunnefjorden – det nærmeste «fra fjeld til fjære» et historisk veifar kommer i Ås. Ved østre Nordby gikk Kongeveien rett fram nord over jordene. Her kan du ta over da Vinci-brua, ned Nygårdsveien og over veibrua ved Verken (teglverk). Her er du igjen på Kongeveien og kan følge denne nordover som beskrevet i tur 9 «Nøstvetmarka». Ved den rekonstruerte steinhvelvsbrua ved Dalsbekken står vi på Kongeveien, vi har en seinere variant av veien over oss på brua og dagens E6 under oss i tunell. To ytterligere E6-varianter finnes i vest ved TusenFryd.

Oldtidsveien (Kongeveien) – fra Nettet til Ljabru er beskrevet som tur 8. I dag er det Libråtveien ned mot nordre Fåle som gjerne kalles Kongeveien. En svært bratt hulvei fra Fåle rett opp forbi Kopåsen er nok en eldre trasé. Helt i sør kan den eldste veien ha gått fra Nettet over åsen forbi Kjerkeløkka og gjennom søndre Fåle. Bruksnavnet «Grind» er beskrevet i kildene fra 1400-tallet. Det har også gått en bygdevei lenger vest gjennom tunet på Breivoll gård.

I øst-vestlige retninger har det alltid gått veier langs toppen av de store israndavsetningene. Fra Ås kirke mot Dyrørkke og Drøbak er det nå gang- og sykkelvei hele veien. Ta en tur opp på toppen av Haug-haugen og se den enorme bauta steinen på toppen. Det finnes skålgrøper i steinen – en form for helleristning

laget mange hundre år før gravhaugen. Stopp også opp ved drikkefontenen og hvilebenken ved Rishaugen: kommunens største gravhaug og åstedet for sagnet om Herløg.

På grusryggen fra Dyrløkke om Frogn kirke og Froen Gård ned til Årungens utløp og opp Sundbybakkene forbi Melby til Nordby kirke har også folk ferdes til alle tider. Grusryggen med Nordbyveien, Gamleveien og et alternativt veifor rundt Rismyra nord i Holstadmarka fortsetter i retning av Ski Middelalderkirke og siden (som E18) øst mot fergestedet Onstadsund over Glomma.

Tur 1 beskriver «to gamle kirkeveier mellom Ås og Frogn kirker». Rideveien østover fra Ås kirke

mot Kråkstad kirke er intakt og velbrukt fra Ås kirke øst over jernbanen og fram mot Torderud. Deretter er den pløyd vekk før vi kommer til Grytelandsskogen i Kråkstad der veien går rett sør for høyden med de store steinringene ved Bernus.

«Den gamle bygdevej» fra Kroer og Revaug rett vest mot søndre Eldor var omstridt i en grensekonflikt alt på 1440-tallet. Veien gikk videre rett vest om Brekke, Herum, gjennom Vestbygda mot Haver og ned til den gamle havnen på Skiphelle. I dag finnes den kun som stier og hulveier i skogsterreng. Det samme gjelder gamleveiene fra Garder kirke til Kroer, fra Kroer kirke om vadet ved Stensrud mot Hobøl kirke, og mange flere.

TURTIPS

Å gå på tur er noe alle kan gjøre, og vi vet at friluftsliv er positivt for både fysisk og psykisk helse. Friluftsliv er lystbetont, sosialt og uten konkurranse. I tillegg gir naturen stillhet og frisk luft. Dette er en form for fysisk aktivitet som bidrar til god helse, - og som varer hele livet! Turistforeningen ønsker at enda flere skal oppdage friluftslivets gleder i nærmiljøet sitt. Det er gøy å bli kjent i eget lokalmiljø og finne ulike turrunder. Dette turheftet beskriver noen turmål i Ås kommune som er verdt et besøk, og heftet gjør det enkelt å komme seg ut på egen hånd. Å gå disse turene vil gjøre deg godt kjent i kommunen. For alle turene gjelder kartet «Turkart over Ås kommune» gitt ut av Ås idrettslag.

Pakk tursekken

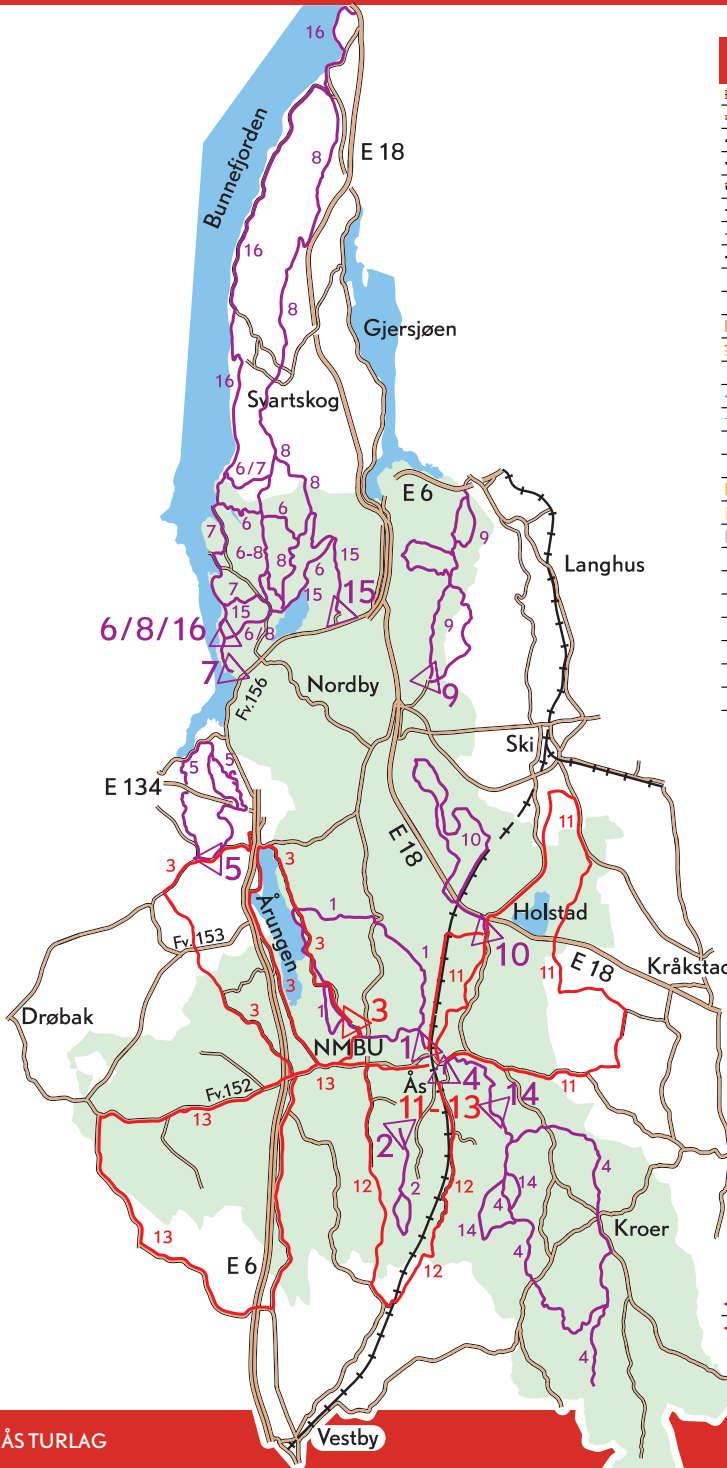
En god tursekk med nyttig utstyr er viktig, også på korte dagsturer. I dagstursekken er det lurt å putte kart, kompass, mat, drikke, sitteunderlag, tørkepapir og litt ekstra klær. En delvis ferdigpakket tursekk gjør det enkelt å komme seg ut på tur. Ha en fast tursekk stående klar med alle tingene du trenger. Supplér med mat, drikke og klær etter forholdene, - og du er klar for tur!

På tur med barn

Hvis barn er med på turen, er det stas med litt ekstra i sekken. Finn plass til rosiner, litt sjokolade eller bålmat. Det er viktig å kose seg på tur. Begynn med å gå lette turer først, ikke for langt. Ta gode pauser. Lek underveis. 20 spørsmål f.eks. eller fortell hverandre historier. Få gjerne med noen venner. Gi barna gode opplevelser ute i friluft, som de vil huske resten av livet. Det skal ofte ikke så mye til. En nysgjerrig voksen som vil være med dem på tur og dele naturopplevelsene rundt en mosegrodd stein, en sildrende bekk eller et deilig badevann er kanskje det som kan gi varige minner.

Oversiktskart

Tegnforklaring

- Motorvei
- Hovedvei
- Adkomstvei, gårdsvei
- Traktorvei, gangvei
- Gangvei langs hovedvei
- Sti
- Kraftledning
- Jernbane
- Steinbrudd, stup
- Bygning
- Grus-, asfaltplass
- Høydekurver
- Liten kolle
- Stor bekk, elv
- Grøft, bekk
- Vann
- Myr
- Dyrka mark
- Åpent område, plen
- Tettbebyggelse
- Idrettsplass
- Spesielt tre, annen naturdetalj
- Naturreservat, friområde
- Utsiktspunkt, gapahuk o.l.
- Gravrøys, gravhaug
- Bygdeborg
- Hustuft, kølamile
- Andre kulturdetaljer

- Fottur
- Sykkeltur

Området som du her kan begi deg inn i er avgrenset av Ås sentrum i sør, jernbanen i øst, Syverudbekken i nord og Årungen i vest. Området omfatter myr, tørre høydedrag, bekkedaler og vann og viser et tverrsnitt av landskapet i Ås. Åsrunden tar deg med ned til Årungen, via høydedraget ved Slørstadgårdene og videre ned til og langs Syverudbekken, som har en spennende historie. Fra Årungen går turen langs veier og stier opp til Ås kirke, og over Frydenhaug tilbake til startpunktet.

Turen starter bak Essostasjonen i Ås sentrum. Stien er i sin helhet blåmerket og skiltet. Første del gå nordover over Åsmåsan. Etter noen hundre meter er et stidele. Turen er en rundløype, slik at du kan velge hvilken vei du vil gå. I denne beskrivelsen går runden «mot klokka», og du går derfor videre nordover. Etterhvert kommer du inn på den gamle kirkeveien mellom Kråkstad og Ås kirke.

En avstikker er å gå østover og krysse jernbanen over brua. Da kommer du inn i Aschjemskogen hvor Frivilligsentralen, Vi over 60 Holstad og Ås Historielag har laget en 5 km lang merket kulturminnesti.

Åsrunden derimot, fortsetter nordover mot Slørstad gård. Litt sør for gården dreier stien vestover og krysser etter hvert Slørstadveien og går gjennom skogsterrang ned mot Syverudbekken, Kongeveien og Bølstad bru. (Bølstad er navnet på gården du ser i bakken nord for bekken). Stien fortsetter ned mot Årungen, stedvis langs Syverudbekken, og krysser Syverudveien ved Årungen rostadion. Stien går videre sørover langs Årungen, helt i vannkanten.

Du kommer over en bru; deltaet for Syverudbekken. Videre passerer Berg gård og Berg friområde. Ved overbygd rasteplass dreier

Åsrunden opp på Syverudveien og følger denne 150 m. Ta av opp til venstre og inn i hyttefeltet. Veien her er traséen for den gamle bygdeveien. (Karl XII brukte denne på sin ferd gjennom Ås i 1716 da han skulle angripe Åkershus festning). Etter å ha gått gjennom en liten skog, kommer du på Syverudveien, og krysser denne. Gangveien følges sørover mot Ås kirke. (En ekstrarunde gjennom Nordskogen kan velges som et alternativ. Denne er merket og skiltet). Ås kirke passerer, og følg den flotte alléen. Kryss rett over Kongeveien, og gå over Frydenhaug og Ramlapinnen. Deretter går du ned til Frydenhaug barnehage, og tar stien ned til Åsmåsan. Siste del av turen går gjennom Åsmåsan til krysningspunkt for stiene. Her følges stien tilbake til startpunktet.

SEVERDIGHET:

Syverudbekken

Syverudbekken kommer fra Østensjøvannet ved Holstad. Brua over bekken ble åpnet i 2012. Infotavle ved nordre brufeste. På grunn av vannføring og fallhøyde, har Syverudbekken vært mye nyttet til virksomheter som sagbruk, kverner og teglverk. Rester av disse virksomhetene kan observeres langs bekken vestover (medstrøms). Når du nærmer deg Årungen langs Syverudbekken, finner du løvskog med et fantastisk fugleliv om våren. Ås rotaryklubb har merket en kulturminnesti langs nedre del av bekken. Langs denne stien finnes også Syverudfossen, som er formidabel i vårflom eller etter langvarig regnvær.

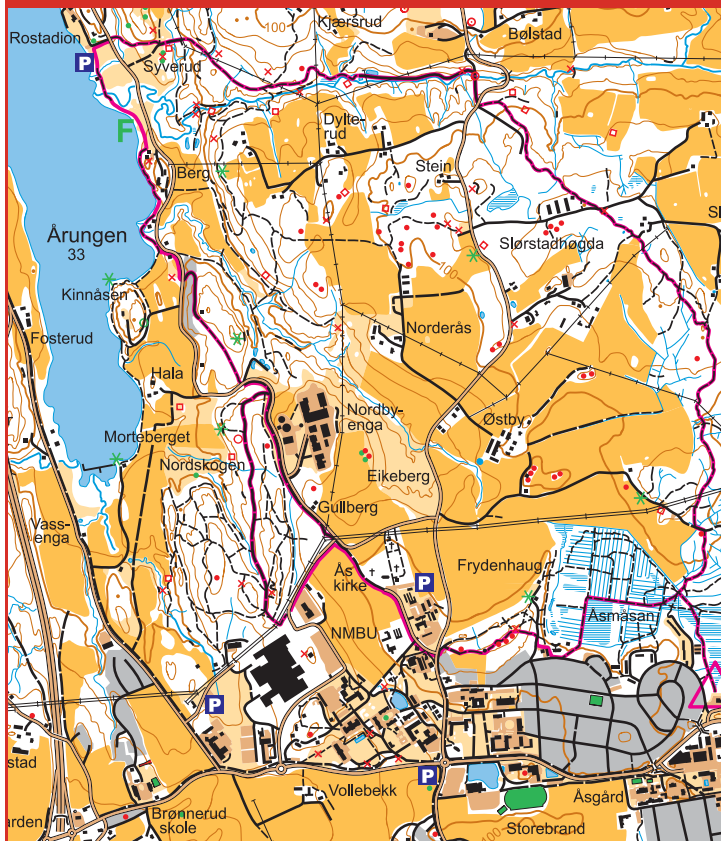
SEVERDIGHET:

Årungen

Årungen har riksannlegg for roing og padling. Både utformingen og plasseringen i landskapet har gjort denne perlen til et kjent sportsanlegg. Anlegget ble etablert i 1957. Vintertid kan det være muligheter for skøyting. På østsida av Årungen finner vi Kinnsåsen, som har et spennende planteliv. Her kommer den første blåveisen om våren. Ved strandkanten finnes det en gapahuk med bål plass.

1 : 30 000

TURFAKTA

STARTSTED
Bak Essostasjonen i
Ås sentrum

ADKOMST
Med bil eller
tog/buss til Ås
stasjon

VANSKELIGHETSGRAD
Middels

LENGDE
10 km

To av de fineste åsene i kommunen heter Vardåsen. Begge åsene har sitt navn fordi det har stått veter der – store bål som del av et stort varselssystem i ufredstider. Fra Varden ved Son via Høgåsen og Kjenslivarden ved Vestby er det sikt til vår ås. Herfra og nordover må det ha vært en vete til før vi enten er på Nordby i en vestlig linje som ender på Vettakollen i Oslo, eller via Vardåsen ved Ski sykehus og østover forbi fergestedet Onstadsund mot Askim.

Denne turbeskrivelsen gjelder Vardåsen sørvest for sentrum, som med sin hyggelige bål plass, skrinne furuskog, utsiktspunkter mot vest og øst i kraftgata på toppen og åsens flotte bygdeborg er et attraktivt turmål.

Vi beskriver her en umerket tur, som har en sentral runde oppom toppen - med flere tilførselsstier inn til runden. Turbeskrivelsen starter ved Hestehagan i nord. Følg den brede stien sørover gjennom Burum skog og hold rett fram i alle kryss. Etter 1 km krysser du en driftevei. Fortsett rett fram til du møter en vei. (Ned til høyre går veien forbi Lillerød, før den går over jordet fram til Herumveien.)

Ta veien til venstre opp til «hovedkrysset», der «runden» starter. Ta til høyre sørover mot Rud. Vel forbi bakken under kraftledningen kommer en sti inn fra høyre. (Den fører også ned til Herumveien). Men du går rett fram 200 meter før du tar stien svakt venstre. I lia øst for stien sees brønn, tufter og røyser etter husmannsplassen Grønlund / Østli. Det er her det etter sagnet skal være en inngang til de underjordiske i Vardåsen.

Du skal gå trøstig rett fram 700 m, til du treffer en tverrgående sti som du tar til venstre.

Etter 40 meter tar en sti av til høyre. (Den fører sør og siden vest ned til Pumpehuset ved Tømmerkastet (tømmerfløting til Son) i enden av Herumveien).

Du skal gå rett fram og siden skrått opp gjennom et lite skar (alltid bløtt). Ta til venstre i første kryss og deretter til høyre etter 200 meter og så til venstre igjen etter 70 meter. Fortsette bergryggene oppover til du krysser sørmuren for bygdeborgen. Stopp og les på informasjonsskiltet. Fortsett opp over toppen, og sett deg ved bål plassen på restene av det gamle landmålingstårnet. Så tusler du gjennom bygdeborgens nordmur og på glatte berg ned til passet mellom åsene. I stikrysset tar du til venstre ned til «hovedkrysset» - og ringen er sluttet. (Stien rett fram fører til Brekke).

SEVERDIGHET:

Utsikter mot vest og mot øst i kraftlinjegata som går over toppen.

SEVERDIGHET:

Bygdeborg

Bygdeborg fra folkevandringstida med mer eller mindre 900 m sammenhengende ringmur. Ingen har helt greid å bevise hva denne konstruksjonen

har tjent til. Men viktig har det vært, mye jobb har det krevd og kun et velorganisert samfunn kan ha fått det til. Prøv å følge murrester og brattkanter hele borgen rundt!

SEVERDIGHET:

Husmannsplassen Lillerødsletta

100 m sør for «hovedkrysset» finnes tuftene etter husmannsplassen Lillerødsletta. En djup kjellertomt og en platting med rester av grue etter boligen.

TURFAKTA

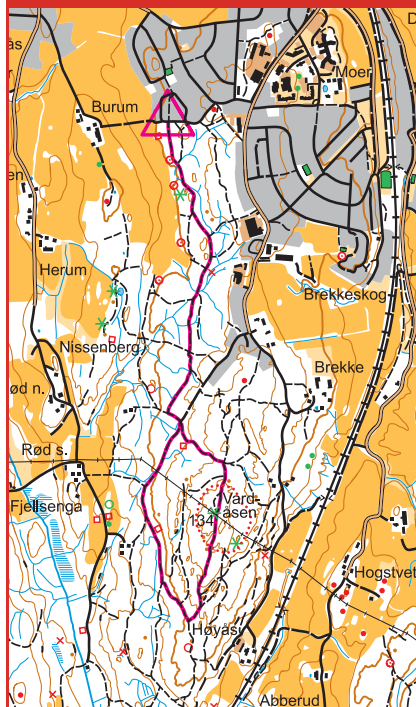
STARTSTED
Hestehagan

ADKOMST
Parkering ved Sagalund Barnehage (helger og kveld)

VANSKELIGHETSGRAD
Middels

LENGDE
5 km

1 : 30 000

SYKKELTUR

Årungen er kommunens største innsjø. Lunt i sin forsenkning ligger den ofte vindstille og perfekt for rosport om sommeren eller isaktiviteter vinterstid. Sommerstid er Årungenlandskapet det grønneste som tenkes kan. Noe også Knut Hamsun skildrer i sin «Viktoria», som ble skrevet på Berg gård. Sjøen har aldri hatt og vil aldri få noen krystallvannskvalitet, men om noen år vil vi kunne bade i innsjøen igjen. Navnet har sikkert ikke med «årgammel hest» å gjøre. «Den smale sjøen (anr) med oretrær rundt» er vel også tvilsom. Snarere er det vel snakk om «den smale sjøen som elva (å) kommer fra». Årungselta er den eneste bekken med elvepreg som renner ut i indre Bunnfjord.

Fra Ås kirke sykler du gangveien ned Syverudveien til Årungen. Denne delen er også merket som Pilegrimsled. Du passerer Berg gård og siden Syverud med Årungen Rostadion på Prestegårdsstranda. Her lærte generasjoner av Ås-unger å svømme under ledelse av Georg (Geggen) Guttormsen. Fra Vassum og demningen i nord kan du velge to ruter tilbake til utgangspunktet; enten langs Årungen vestside, eller en litt lengre runde via Frogn kirke.

Alternativ 1

Langs Årungen vestside følger du gamle Mossevei om Årungstubbukta fram til Horgen. Herfra er det gang- og sykkelvei (med egen rasteplass ved Fosterud rett etter kommunegrensa) langs Osloveien fram til Nofima. Så går turen opp gjennom NMBU-parken til Kirkeveien med Stoltenbergs allé fra 1770-tallet, tilbake til kirka. Denne ruta er også løypa for Årungen Rundt - landeveisløpet som første gang ble arrangert i 1928. På vestsiden av sjøen var denne ruta i 1898 også del av løypa for Norges første maratonløp.

Alternativ 2

Vil du sykle via Frogn kirke, sykler du fra Vassum rett sørvest for demningen under E6, bratt opp serpentinsvingene til Frogn kirke og videre opp den svære grusryggen til Bjerke. Nesten forbi det siste Bjerke-tunet tar en jordbruksvei ned til venstre forbi et lite hus. Denne veien kan du følge sør over jordene og forbi noen boliger ned til riksveien. Kryss veien og fortsett bygdeveien sørover forbi Smedbøl og Kvestad, over E6 til Korsegården og så tilbake til Ås kirke.

SEVERDIGHET:

Syverud kultur- og natursti

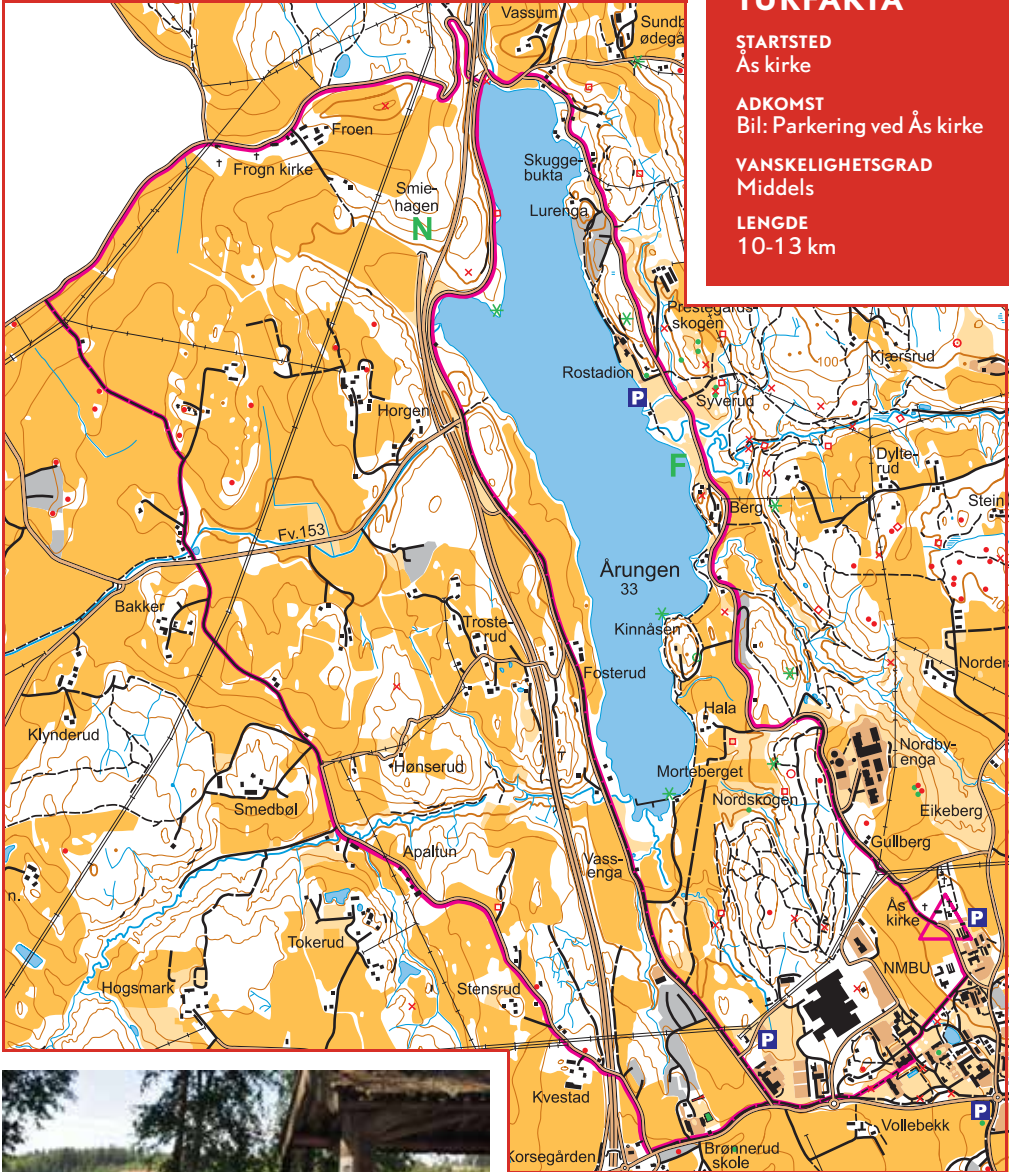
Stien er merket av Ås Rotary fra Syverudveien vis å vis avkjøringen til Rostadion. (Lensmann Østerns vei). Den merkede stien tar deg forbi det som en gang var park og tun for Syverud Prestegård, innom det jungelaktige området nedenfor Bergfossen, forbi fossen med sine minner etter mølle og sagbruk og videre opp mot Dylterud og tilbake. Opplysningsskilt om geologi, vegetasjon og kulturminner.

SEVERDIGHET:

Årungen

1 : 30 000

TURFAKTA

STARTSTED

Ås kirke

ADKOMST

Bil: Parkering ved Ås kirke

VANSKELIGHETSGRAD

Middels

LENGDE

10-13 km

SEVERDIGHET:

Skålgroper

På nordsiden av Årungstubbukta går en fjellrygg opp mot E6-skjæringa. På toppen av det første bare platået på fjellryggen ligger et felt med tydelige skålgroper (helleristninger).

Kroerløypa og Tirudmåsan

Ta en villmarkstur til den fineste myra i Ås. Her finnes multe, elg og spor etter torvuttak. Turen foregår i åpent kulturlandskap, på stier og skogsbilveier i Kroerbygda. Navnet Kroer kommer fra Kroerbekken som svinger seg gjennom landskapet, og har skapt det karakteristiske ravinlandskapet. Turen starter ved Åshallen, går gjennom Dysterlia, via Bjørnebekk til Kroer kirke og ender opp på Tirudmåsan. Retur via Trampen speiderhytte. Store deler av turen følger Kroerløypa.

Fra Åshallen følger du gangvei langs Fv. 152 østover. Sving inn på Solfallsveien. Etter 150 m opp Liabakken, og til høyre i Liaveien. Deretter første vei til venstre og slakt høyre ved kryssing av Fagerliveien. Grusveien følges til merket sti inn til høyre mot lekeplassen. (Her ser du rester etter grusuttak fra byggingen av jernbanen gjennom Ås på 1800-t.) Gå over lekeplassen, langs Paimioveien og over i Eldorveien. Denne følges til Kroerløypa hvor du går østover i retning speiderhytta Trampen på bred, gruset sti. Ved Vadet tar du løypa mot Bjørnebekk. Ved Kroerveien tar du til høyre, og så første (grus)vei til vestre. Nå er du rett sør for Bjørnebekk gård. Du går ned bakken, krysser Kroerbekken og får husmannsplassen Østli på venstre hånd. Stien går rundt gjerdet, og så ut på traséen for Ljosljåmi. Her går stien bratt opp og bratt ned. Flott utsikt over Kroerbygda fra toppen. Fortsett stien rett fram i ca. 1,5 km. Gå over tunet på Krosser gård. Navnet er knyttet til det eldste veikrysset i Kroer, og kirketomta ble lagt nettopp her hvor veiene krysset hverandre. Kroerbekken, som du her krysser over, har vært viktig energikilde med bl.a. sagbruksvirksomhet opp gjennom århundrene.

Passer Kroer kirke. Det har stått 3 tidligere kirker her siden 1340-tallet. Gå ut på fylkesveien igjen (mot Hobøl), og ta Kroerløypa til

høyre. Oppe i skogen står en nybygd gapahuk. Følg veien, og senere stien sørover til du når Tirudmåsan

Deretter går du tilbake til gapahuken. Rett før denne tar du Kroerløypa ned til venstre. (sti). Følg denne sørvestover. Ved Tørkopp krysses Kroerbekken for 3. gang på turen. Her går det bratt oppover. Stien følger Kroerløypa, unntatt ved passeringer av jorder, hvor stien er lagt i kanten av jordene, - flott merket av «Kroerløypas venner»! Etter hvert passerer Garderveien. Gå langs kanten av jordet, gjennom skogen, og følg skilt til Trampen speiderhytte. Følg Kroerløypa i retning Ås.

SEVERDIGHET:

Kroers sentrumsfunksjoner

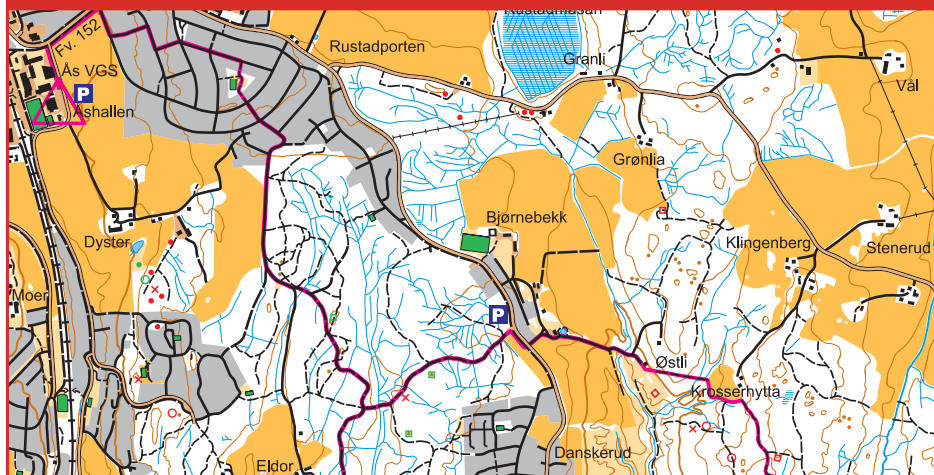
Utenom Kroer kirke, ligger sentrumsfunksjonene rundt skolen. Her har vi barnehage, Kroer skole, idrettsanlegg og Kroer vel. Kroer vel, - eller Vellet, er fra ca. 1950, og er et sosialt og kulturelt forsamlingshus for foreningsliv og en arena for Kroerrevyene. Dette bygget er et konkret uttrykk for Kroerfolkets; «Her i Kroer høll vi i hop.»

SEVERDIGHET:

Moer gård

Moer gård er kjent for sine høns. Det er mer enn 20.000 av dem her. Hver dag ruller 18.000 egg fra verpekassene til eggbandet, ut til eggheisen og ned til plukkerne. «Vi har verpehøner og antistoffhøner. Produksjonen av antistoffer er stor, og fungerer som virkestoff til medisinske tester som blodprøver, graviditetstester og lignende», forteller eggebonde Ole Egge.

SEVERDIGHET:**Tirudmåsan**

Tirudmåsan er en enestående naturperle i Ås. Gården Tirud finnes det bare rester igjen av, ca 1 km. øst for måsan langs Bjørnstadveien. Det har vært drevet torvuttak en femtiårsperiode her fram til midt på 1950-tallet. Torva ble tatt ut om høsten, og stablet i rauk (stabel) om våren. Deretter lagt til tork i enkle torvskjul, og kjørt hjem på vinterføre. Torva ble brukt til å strø i fjøset, da strøet sugde opp fuktighet. Det er enorme måsalag i myra. Midt på måsan er det målt 13 m måsa ned til fast fjell.

TURFAKTA**STARTSTED**

Åshallen ved Ås vgs.

ADKOMST

Bil: Parkering ved Åshallen

Kollektivt: Tog til Ås stasjon.

Åshallen ligger på sørsiden av skolebygningene

VANSKELIGHETSGRAD

Middels. Deler av turen egner seg for barnevogn. Litt høydeforskjell

LENGDE

19 km

Dette spennende området ligger i Frogn kommune. Årungselva har en spennende historie som spenner fra vannkraft til vekslende virksomheter som sag, mølle og teglverk. All industri- virksomhet langs elva tilhørte Froen gård. Froen herre-gård er blant de eldste og største gårdene i Frogn, og har gitt navn til kommunen. Hovedbygningen er fra 1767. Det går flere merkede stier gjennom området, - som inneholder spennende rester både etter industri- anlegg, røverhule og bygdeborg. Det er to alternative innfallsporter til området; - fra sør ved Froen gård, skiltet fra Froensveien eller fra nord fra Fv 156.

Denne beskrivelsen starter fra Froensveien ved Badstudammen. Herfra er det merket sti nordover. Badstudammen får du på høyre side, rett etter at du har forlatt grusveien. Stien bukker seg i landskapet, dreier mot øst over tunneltaket på Rv 23 (Vassumtunnelen). Hold høyre (øst) i løypekrysset. Stien bukker seg i landskapet, dreier mot øst over tunneltaket på Rv 23 (Vassumtunnelen). Stien stuper ned i dalen mellom Nymølleåsen og Tjuvåsen. Her er et stidele, og det er skiltet inn til Jomfruhammeren, - en spiss og høy stein. Steinen er «modell» fra Trygve Gulbrandsens bøker. Omveien er verd et besøk. Deretter går du stien nordover mot Tjuvåsen. Rett før du går opp på åsen, foreslås en avstikker østover. Her kan du beskue Årungselva, dammen, akvedukten og kanskje finne en møllestein eller to. På Tjuvåsen anbefales å bruke litt tid på å utforske alle de spennende historiske sporene. Fra Tjuvåsen og videre må du gå stien et stykke tilbake, og deretter vestover forbi Nymølledammen. I løypekrysset tar du opp til venstre «den romantiske ridestien» over Nymølleåsen tilbake om «tunneltaket». Et alternativ er å ta til høyre mot Fløyspjeld og Nesoddveien. Følg den trafikkerte Nesod-

veien mot vest. Ved Bonn etter ca 500 m tar du opp til venstre etter skilt mot Froen (Rommerud, Bråtan).

SEVERDIGHET:

Røverhula/bygdeborgen

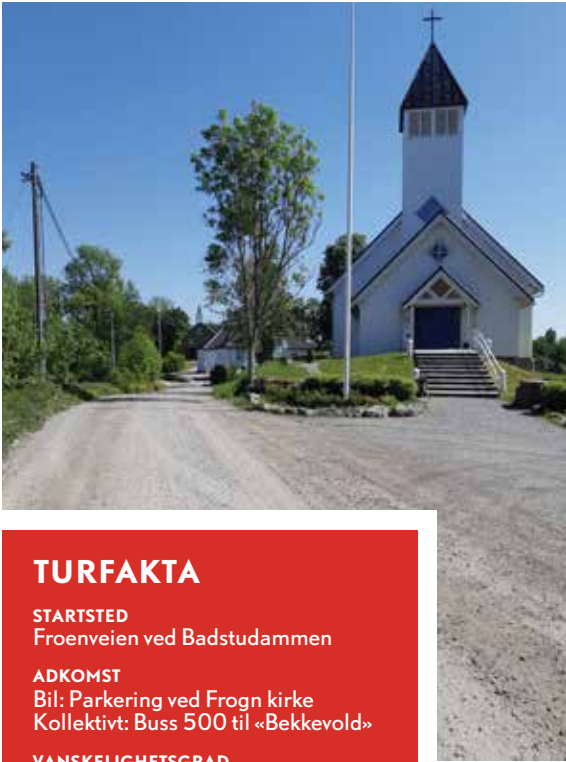
Fra toppen av åsen er det en imponerende utsikt, spesielt nordover. Borgen har naturgitte, bratte stup mot alle sider unntatt mot nord. Her er det bygd en mur, som fortsatt er tydelig i terrenget. Bygdeborgen dekker et areal på 14 mål. Det er åpning i muren hvor en sti fører ned fra toppen. I middelalderen var det en kvartsgruve inne i borgen. Det skal ha bodd røvere her på 1600-tallet. Gruva ble nedsprenget ca 1950. Dagens Røverhule var trolig ei luftesjakt for anlegget.

SEVERDIGHET:

Isdammer

Før kjøleskapets tid brukte man is til å kjøle ned matvarer. Isen ble saget ut i isdammer gjennom vinteren, og oppbevart i ishush og sagflis utover sommeren. Is var en stor eksport- vare til kontinentet fra 1800-tallet, og varte til etter første verdenskrig. Flere tusen fra Follo var sysselsatt med dette i flere årtier. Da over- tok etterhvert elektriske kjølemuligheter. Det finnes et utall av isdammer i Follo. Nymølle- dammen har en flott oppmurt steinmur, og er et idyllisk innslag i skogen.

TURFAKTA

STARTSTED

Froenveien ved Badstudammen

ADKOMST

Bil: Parkering ved Frogn kirke
Kollektivt: Buss 500 til «Bekkevold»

VANSKELIGHETSGRAD

Middels. Litt høydeforskjell

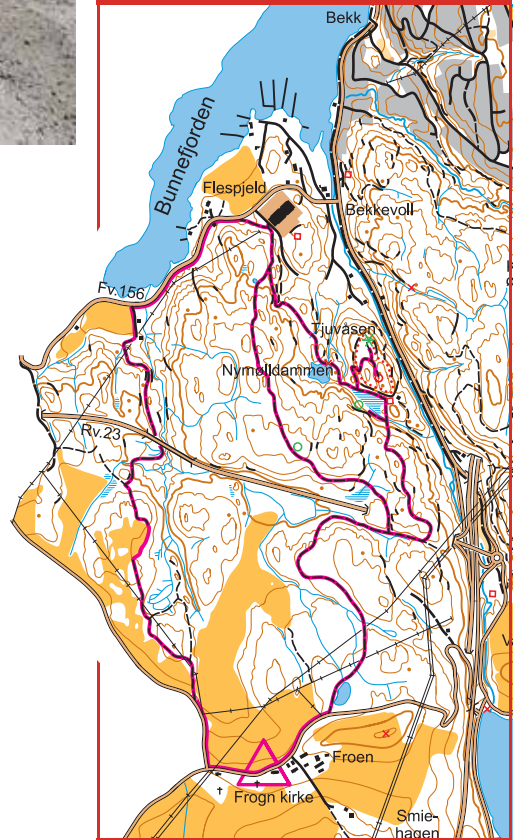
LENGDE

Ca. 6 km

Les mer i boka «Årungselta og Tjuvåsen» utgitt av historielagene i Ås og Frogn

1 : 30 000

Fålemarka ligger nordvest i Ås kommune. Navnet kommer fra urgården Fåle som lå i dette området som avgrenses av Bunnefjorden i vest, Svartskog i nord, Gjersjøen/Vinterbro i øst og Pollevann/Kjærnes i sør. Her har det levd folk siden steinalderen, og du kan finne mange spor etter dem. Det viktigste er Nøstvetfunnet rett nord for Pollevann. Det ligger tre naturvern-områder i Fålemarka; Nordre Pollen, Pollen og Pollevann. På denne rundturen opplever du gammel eventyrskog, åpen barskog, gamle plasser og gårdsbruk – og ikke minst et flott stykke av Kyststien.

Turen starter ved stabburet på Breivoll gård. Følg Fålestien (blåmerket) over åsen mot Sjøskogen og Oppegård kirke. Ved infotavlen ved Pollevannet følger du skiltet og merket sti langs vestsiden av vannet mot Sjøskogen. Etter noen hundre meter stiger terrenget og du ser en allé av gamle eiketrær. Her lå gården Pollen inn til høyre. Gården var i drift fram til 1960-tallet. Stien fortsetter nordover og kommer etter hvert inn på en skogsbilvei. Etter noen hundre meter tar du av til venstre opp blåmerket sti mot Lauvåsen.

Stien slynger seg opp gjennom åpen løvskog. Følg stien mot Nybråten. Ta av til høyre mot Labråten, og gå Oldtidsveien mot Sjødal gård. Følg blåmerket sti ned til Sjødalstrand. Her anbefales det å fortsette kyststien nordover til rasteplassen ved stranda hvor det er flott utsikt mot Oslo.

Herfra går du tilbake sørover og følger Kyststien (skiltet) videre til Nebba. Rett før Nebba brygge tar du til venstre opp den bratte bakken mellom hyttene (skilt mot Oldtidsveien) og kommer opp til Kjærnes-dammen, en gammel isdam. Følg den merkede stien inn til den gamle plassen Brenningsmyr, og derfra skiltet og blåmerket sti tilbake mot Sjødal til du

kommer opp til Oldtidsveien. Følg Oldtidsveien sørover forbi stikrysset ved Stormannsbråten. Snart kommer du til et stikryss med infotavle. Her følger du Oldtidsveien videre forbi rasteplassen på Kopåsen og ned til Pollevannet. Herfra følger du stien tilbake mot Breivoll gård.

SEVERDIGHET: Pollevannet

Pollevannet var opprinnelig den innerste delen av Bunnefjorden og ble kalt Pollen. Landheving og sedimenter stengte etter hvert forbindelsen til fjorden, og for 200-300 år siden ble Pollen til Pollevannet. Vannet er egentlig et brakkvann, der bare det øverste laget er ferskvann.

SEVERDIGHET: Kjærnesdammen

Isskjæring ble en viktig industri fra midten av 1800-tallet, og det ble anlagt mange kunstige dammer på høydedragene langs Oslofjorden. Kjærnesdammen ble anlagt ved å demme opp et naturlig oppkomme, og her foregikk isproduksjon til langt ut på 1900-tallet. Det ble bygd en renne fra enden av dammen ned til Linneflauet, der isen ble lagret i store binger fylt med sagflis før den ble lastet om bord på seilskip og fraktet videre ut i Europa.

SEVERDIGHET: **Labråten**

Plassen ble sannsynligvis ryddet av finner, senere tatt i bruk som lunneplass for tømmer. I 1927 ble det bygd ei steinhytte til bruk som jakthytte. Under muringsarbeidet ramlet steinene ned og hytta ble straks døpt Jeriko. Siden er området blitt brukt som beite for Nordre Fåle.

TURFAKTA

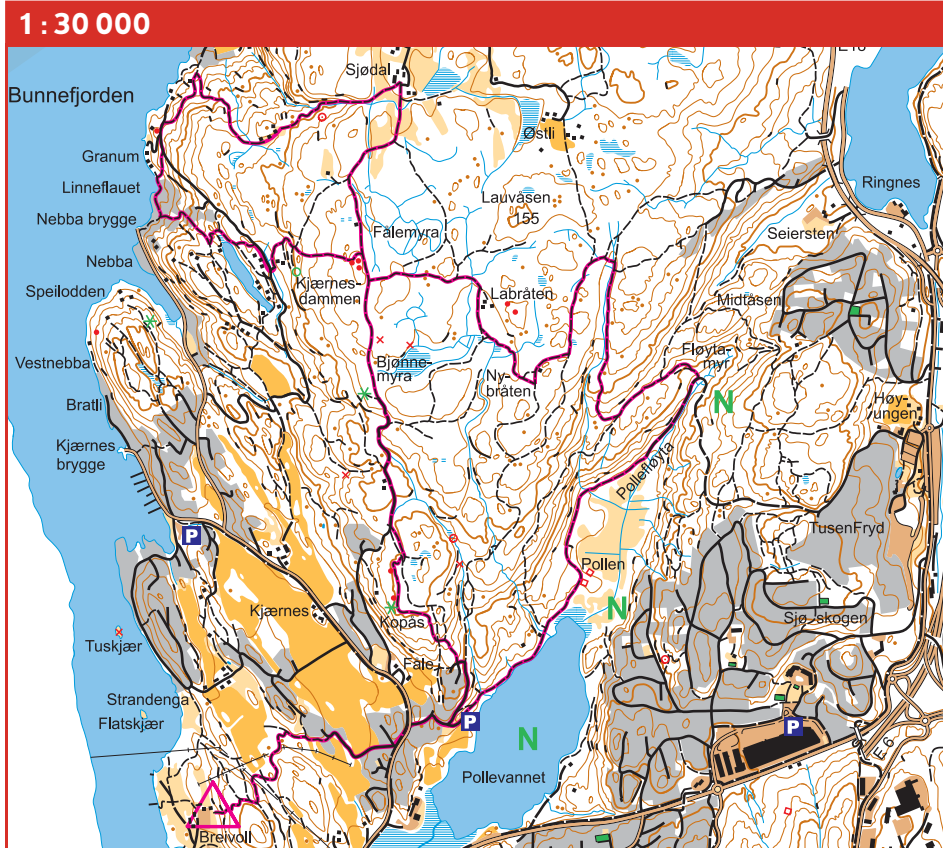
STARTSTED
Stabburet ved Breivoll gård.

ADKOMST
Bil/sykkel: Parkering ved Breivoll gård.

Kollektivt: Buss 505 til Nesset, ca 1000 m inn til Breivoll gård.

VANSKELIGHETSGRAD
Middels. Stort sett god og tydelig skogsti, skiltet og blåmerket rute. Svært bratt fra Nebba til Kjærnesdammen.

LENGDE
14,1 km

Ås har en av Bunnefjordens vakreste kyststrekninger – selv om den bare er 5 km lang. Her kan du oppleve flotte sandstrender, blankskurte svaberg, skjulte hytteidyller, gamle dampskips-brygger og mye mer! Kyststien i Ås følger stort sett kystlinjen fra Neset, passerer de gamle bryggene Kjærnes og Nebba fram til Sjødalstrand i Nordre Follo kommune. Du kan gå videre langs kysten helt inn til Hvervenbukta i Oslo, men denne turbeskrivelsen fører deg i stedet opp til middelaldergården Sjødal og Oldtidsveien tilbake til Breivoll og Neset.

Fra P-plassen ved Breivoll følger du skiltet Kyststi ned til friluftsområdet Breivoll med flotte badeplasser og vakker løvskog. Du passerer Breivoll gård, og går videre langs Strandengveien fram til Kjærnes brygge. Rett før brygga går stien opp gjennom bolig-området og til Nebbaveien, som du følger fram til Nebba brygge. Du går videre gjennom hytteområdet på Nebba, og kommer snart til Ås' nyeste turattraksjon; Sherpastien ved Nebba (les mer på side 38). 278 trappetrinn bygget av nepalske steinarbeidere høsten 2019 fører deg enkelt nordover fram mot Sjødalstrand. Rett før du kommer dit, tar du til høyre på blåmerket sti opp til middelaldergården Sjødal. Du passerer den gamle plassen Sjødalenga. På veien er det skiltet en avstikker til den gamle Sjødal jerngruve.

Når du kommer opp til Sjødal gård, går du til høyre og følger Oldtidsveien mot Kjærnes. Følg skiltingen til du kommer til informasjonstavlen som er satt opp rett ovenfor de øverste husene i Librätveien. Følg grusveien ned til Librätveien og Kjærnesveien. Kryss veien og gå til høyre langs Kjærnesveien. Ta så Kjellveien til venstre over jordene. Den følger du rundt en høyresving og gjennom husklyngen. Der veien

slutter, går du til venstre ned gangveien som går gjennom Strandenga gård. Når du kommer på Strandengveien, følger du Kyststien sørover tilbake til Breivoll.

SEVERDIGHET: Breivoll gård

Breivoll gård er et svært viktig naturområde beliggende ved Bunnefjorden mellom Neset og Strandengen. Skogen veksler mellom rike edelløvskoger, lågurtskog med mye hassel og skrinn furuskog på kollene, og det finnes mange viktige vegetasjonstyper samt et rikt dyreliv. Hele området er eid av Ås kommune og regulert som friområde. Her er det et yrende badeliv om sommeren. DNT Oslo og Omegn driver Breivoll gård med gårdskafé og en lang rekke aktivitetstilbud for barn og voksne.

SEVERDIGHET: Kjærnes og Nebba brygge

Rutebåttrafikken på Bunnefjorden startet for alvor på 1860-tallet, da dampskipene ble mer vanlige. Neset var hovedbrygge, men Bunnefjordbåtene stoppet også på Kjærnes og Nebba. DS Bundefjord brukte i 1880 en time og 15 min fra Oslo til Neset, og stoppet da ved Breivik, Svartskog, Blylaget og Hellvik.

SEVERDIGHET: Sjødalstrand

Sjødalstrand var opprinnelig en plass under Sjødal gård. Munkene på Hovedøya drev blant annet saltutvinning her, og det vokser fortsatt ville urteplanter etter deres virksomhet. Det fortelles at det eldste huset på Sjødalstrand ble flyttet fra Hovedøya på en flåte. I dag preges stedet av den store plommehagen, og det drives lokal produksjon av både hermetiske plommer, syltetøy og chutney.

TURFAKTA

STARTSTED

Breivoll friområde

ADKOMST

Bil/sykkel: Parkering ved Breivoll.
Kollektivt: Buss 505 til Nesset.

VANSKELIGHETSGRAD

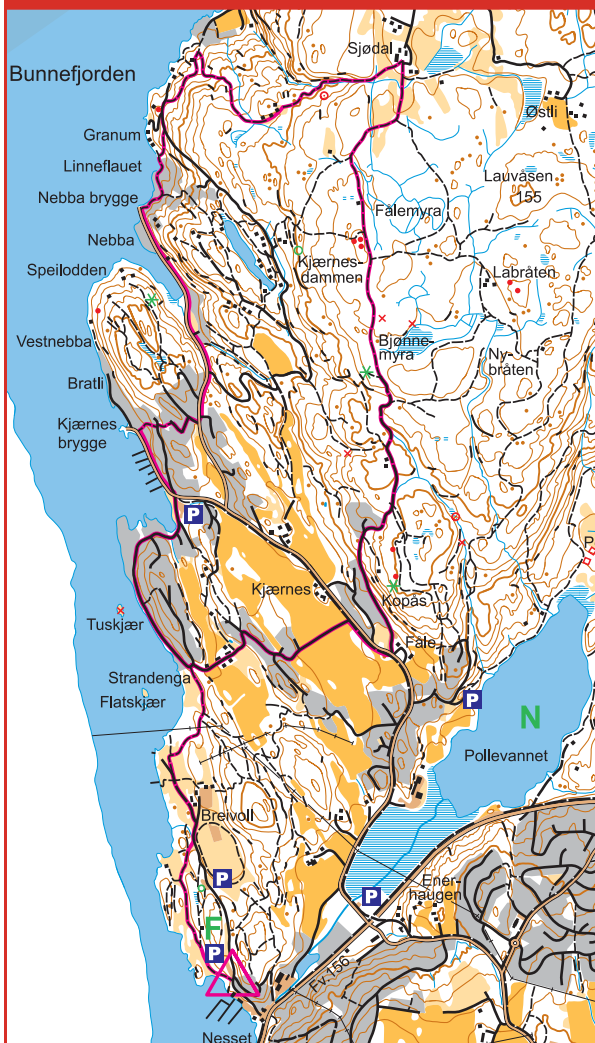
Lett, stort sett på veier og gode stier.

LENGDE

12 km, ca 4 timer uten pauser.

1 : 30 000

Fålemarka og Svartskog danner til sammen et 25-30 km² stort sett sammenhengende skogsområde. Her finner du gammel eventyrskog, storgårder med røtter tilbake til middelalderen, gamle nedlagte plasser og mange gamle veifar. Det viktigste av disse er den vestlige oldtidsveien, som gikk fra Kongeveien i Nordby og fulgte Svartskogplatået helt inn til Ljan. Denne turbeskrivelsen følger stort sett den gamle oldtidsveien fra Fåle ved Pollevann i sør og fram til middelaldergården Sjødal i Oppegård, med retur over Østli og Fålestien. Men du kan følge Oldtidsveien helt fram til Hvervenbukta i Oslo kommune. En ganske lang, men lettgått tur, som gir deg mange flotte turopplevelser underveis!

Turen starter ved stabburet på Breivoll gård. Følg Fålestien (blåmerket) over åsen mot Sjøskogen og Oppegård kirke. Ved infotavlen ved Pollevannet følger du skiltet og merket sti opp grusveien forbi noen hytter. Ta av til høyre ved skilt mot Oldtidsveien. Du kommer snart opp til rasteplassen på Kopåsen med fin utsikt sør-over. Stien fører videre forbi en fredet bronsealdergrav inn til kjerreveien som kommer opp fra Libråtveien, som du følger til høyre mot Sjødal. Etter 3 km passerer du Sjødal gård, og følger gårdsveien nordover til du kommer til et veikryss med infotavle. Her tar du til høyre og følger skogsbilveien inn til plassen Østli og følger Fålestien sørover tilbake til Sandgropa som vist på kartet.

Vil du gå videre helt til Ljansbruket og Hvervenbukta følger du blåmerket sti som går inn til venstre ved krysset mot Østli. Du passerer snart Majorkilden og kommer til et stikryss med infoskilt. Her fortsetter du stien rett fram og går videre gjennom gammel eike-skog til du ser skilt som viser mot Oldtidsveien

som følges ut til Roald Amundsens vei. Den følger du til høyre, rett før Oppegård kirke viser et nytt skilt over til gamle Bålerud skole. Her krysser du Bekkenstenveien og følger Oldtidsveien skiltet av Oppegård historielag forbi Nordre Oppegård og innover mot den gamle plassen Torbjørnsrud. Her passer det fint med en rast, før du fortsetter merket sti nordover mot Bjørnerud. Du kommer etter kort tid til en stor uthogst, men følger fortsatt blåmerket sti.

Merkingen slutter like før Bjørnerud, rett før bygningene tar du kjerreveien som går nedover til høyre. I veikrysset fortsetter du på vestsiden av E18 og kommer etter hvert inn på den fredede Hvitebjørnveien som fører inn på tunet til gården Hvitebjørn. Herfra følger du grusveien ned mot Gjersjøelva, der veien tar en 180 graders sving tar du til venstre og følger det gamle veifaret ned til båt-opplagsplassen. Du følger veien til venstre og krysser Ingierstrandveien, passerer gjennom bommen ned til Ljansbruket, der Oppegård historielag har bygd opp en flott utstilling og kultursti. Ved båt-opplagsplassen krysser du Gjersjøelva og går opp til Gamle Mossevei, følg stien på utsiden av autovernet bort til Hvervenbukta.

Her kan du hvile ut i den lille kafeen «Anne på Landet» i den røde bygningen ved sandstranden før du fortsetter strandpromenaden videre til Fiskevollen. Herfra kan du ta buss 505 tilbake til utgangspunktet – du går av bussen på Nesset og følger blåmerket sti gjennom skogen tilbake til Breivoll gård.

TURFAKTA

STARTSTED

Stabburet ved Breivoll gård.

ADKOMST

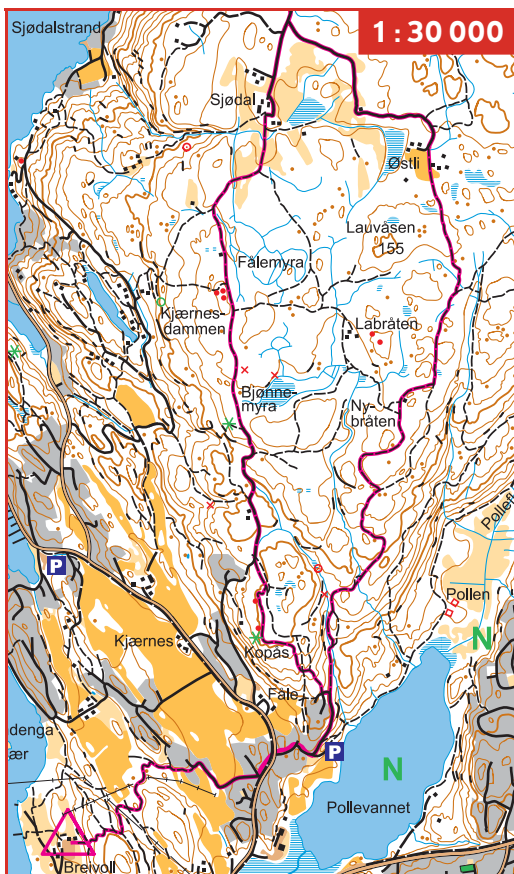
Bil/sykkel: Parkering ved Breivoll gård.
Kollektivt: Buss 505 til Nesset, ca. 1 km inn til Breivoll gård.

VANSKELIGHETSGRAD

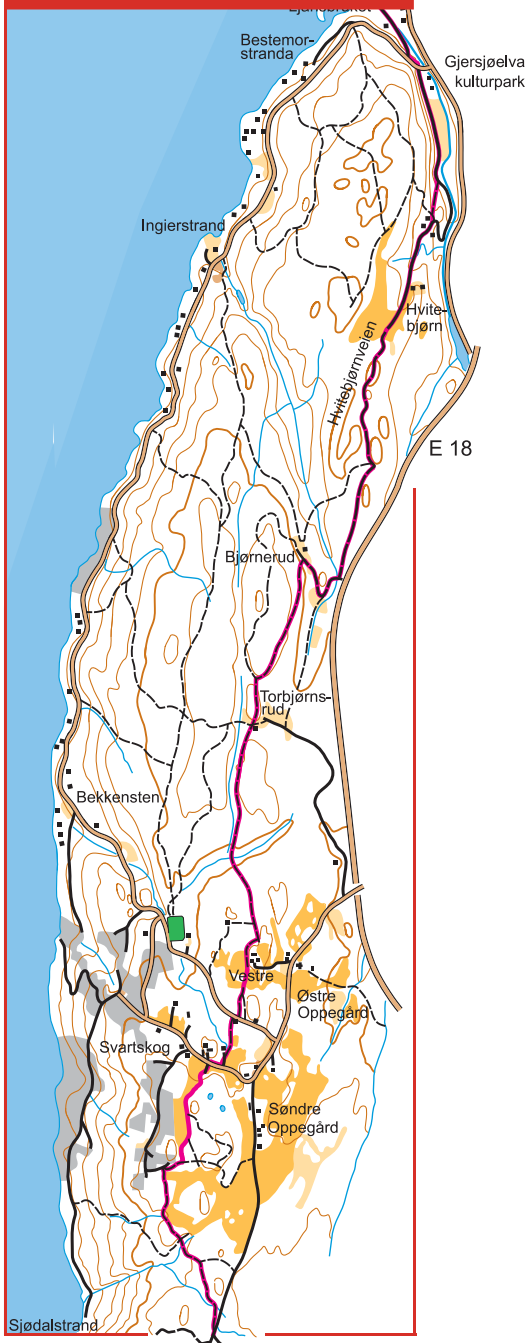
Lett terreng, lettgått, stort sett god og tydelig skogsti, skiltet og blåmerket rute. Ikke merket mellom Bjørnerud og Hvitebjørnveien, følg skogsbilveien.

LENGDE

9 km (rundtur) eller 16 km helt til Hvervenbukta

1 : 40 000

Nøstvetmarka er et lite, men fint turterreng i området mellom Ås/Ski og Gjersjøen. Området består av skog og gammelt kulturlandskap hvor det tidligere lå flere husmannsplasser. Den Fredrikshaldske kongevei slynger seg fint gjennom terrenget, og minner om den gang hest og vogn var framkomstmiddelet. Helt nord i Nøstvetmarka er det gjenskapt en flott steinhvelvingsbru over Dalsbekken.

Fra Gardmannsbråten går du Kongeveien nordover. Rett etter parkeringsplassen sees noen firkanta tørrmurte fundamenter, som er rester etter landets første telegraflinje. Ikke lenge etter kommer du til Firsprangsletta, der kuskene fikk god fart på hestene før de kom til skysstasjonen på Nordby. Litt lengre framme ligger det rester etter flere skanser inne i skogen. Fortsett Kongeveien helt til Dalsbrua. På tilbakeveien kan du enten følge Kongeveien til Dogga, eller ta stien over Haugbroåsen, for deretter å gå til den flotte Nøstvedt gård. Fortsett veien i retning pukkverket. Vel tilbake på Kongeveien går du oppom Stuene, som var navn på tre husmannsplasser under gården Nøstvedt. Her er det servering hver søndag fra oktober til påske. Følg stien videre sørover tilbake til Gardmannsbråten.

En interessant avstikker fra denne runden er å ta «Alfred Gustavssons sti» anlagt av Ski Historielag. Dette er en 5 km lang natursti som tar vandreren med på kultur, natur og historie i Hebekksgogen.

SEVERDIGHET:**Dalsbrua**

En flott steinhvelvingsbru over Dalsbekken fra 1812. Gjenoppbygd i 1991.

SEVERDIGHET:**Den Fredrikshaldske kongevei**

På 1700-tallet ble den urgamle veitraseen nord-sør gjennom Follo utbygd som fast hovedvei mellom Christiania (Oslo) og Fredrikshald (Halden). Det var skysstasjoner på Dogga, Ris (Skysjordet) og Korsegården.

SEVERDIGHET:

Skansene inne i skogen langs Kongeveien

Ved disse skansene lå lokale soldater i bakhold vinteren 1716 og ventet på svenskehæren med Karl XII. De norske soldatene hadde saget gjennom trærne, og med et finurlig system skulle de falle i hodet på svenskene. Karl XII hadde overnattet på Ås prestegård og skulle videre for å ta Christiania, - men da de kom til Nordby kirke, gikk de ned til fjorden og inntok Christiania fra isen. Det ble aldri noe slag i Nøstvetmarka, men en erstatning til skog-eierne i stedet.

TURFAKTA

STARTSTED

Bil/sykkel: P-plass ved Gardmannsbråten, 1,5 km fra Da Vinci-broa.

Kollektivt: Buss Ski-Vinterbro. Stoppsted «Gamle Kongevei»

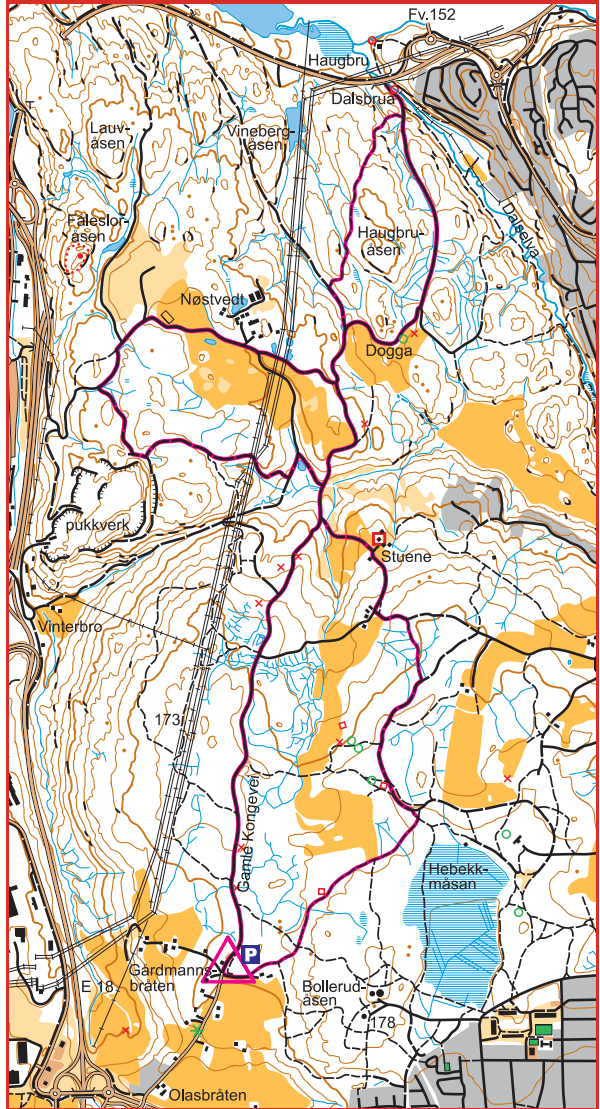
VANSKELIGHETSGRAD

Lett. God grusvei og fine stier. Mulig å gå med barnevogn og rullestol. Kan også sykles.

LENGDE

10 km

1 : 30 000

Dette er et lite turområde mellom E18 og Søndre Tverrvei. Her er mange rester etter gamle husmannsplasser og den gamle oldtidsveien mellom Riis, Sander og Kråkstad. Det er tett med stier,- så her er det mange runder å velge i.

Fra Steinerskolen på Holstad følger du gangveien til du kommer til traktorveien som går parallelt med jernbanen nordover. På begge sider er det fint åkerlandskap. Dette åkerlandskapet er noe av den beste kornjorda i Norge. Ved tunnelåpningen kommer du inn på stien som fører inn i skogen. Ikke lenge etter dukker den åpne plassen Nylenda opp. På dette utjordet lå det i tiden 1770 - 1900 fire husmannsplasser; Siristua, Dreierstua, Nylenda og Guldbransstua. Her var det bebodd til 1920. Følg sti som går vestover. Etter hvert kommer du til Salstein, som er en tidligere husmannsplass under gården Riis. Her bodde det folk fra slutten av 1700-t og nesten fram til 1900-t. Grunnmuren og steingjerdene er her fortsatt, og på åkrene står i dag gammel skog.

Husmannsplassen har navn etter en salformet flyttblokk som ligger ca 100 m sørøst for tuftene. Fortsett på merket sti nordover. Vest for stien kan du skimte noen groper, som trolig er tuftene etter gården Gate. Etter hvert kommer du til en åpen, fin rasteplass. Fortsett nordover. Ved Solberg tar du stien sørøver og går via Sletta, som også er en tidligere husmannsplass, tilbake til turens utgangspunkt.

SEVERDIGHET:

Hulvei

Inne i skogen ved rasteplassen sør for Rismyra ligger rester etter den gamle oldtidsveien mellom Ris og Kråkstad. De gamle rideveiene ble til grøfter der slitasje og vann fikk grave i jordbakkene. Ofte ble det banet nye far ved siden av når det gamle ble for sølete.

SEVERDIGHET:

Salstein

Salstein er en salformet flyttblokk. Steinen har alltid vært grensepunkt mellom storgårdene Holstad, Kjølstad og Ris.

TURFAKTA

ADKOMST

Bil/sykkel: P-plass ved Steinerskolen på Holstad (men mange andre plasser egner seg også)

Kollektivt: Buss Drøbak – Ski, bussholdeplass «Holstad skole»

VANSKELIGHETSGRAD

Lett. Flatt, med noen småkoller og variert kulturskog. Noen av stiene egnet for barnevogn og sykkel

LENGDE

6 km

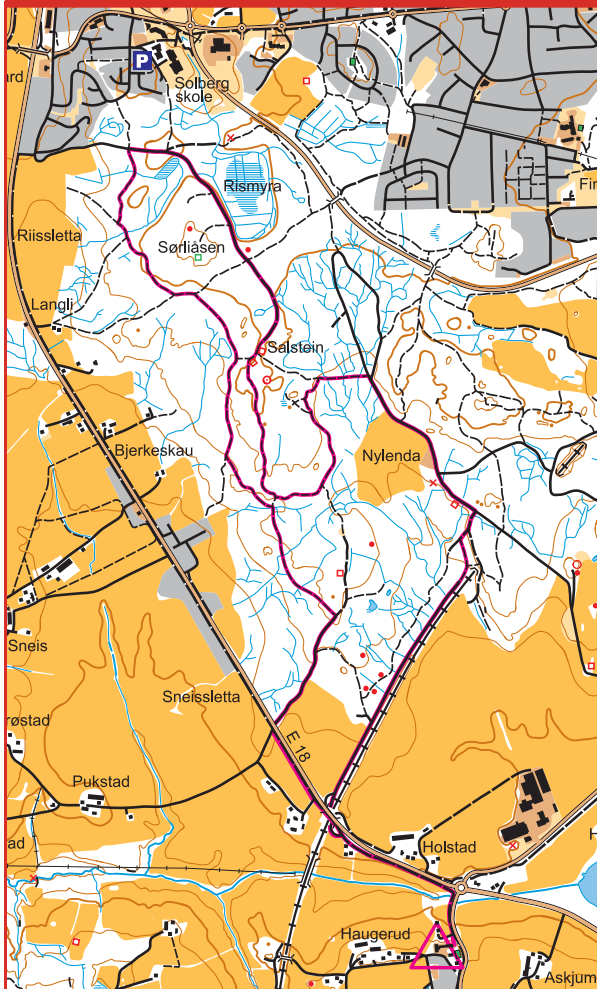
SEVERDIGHET:

Gården Gate

Gården Gate ble lagt øde under svartedauden. Her er rester etter langhus fra middelalderen, som i dag sees som en 25 m lang steinsamling. Gate har navn etter den gamle oldtidsveien.

1 : 30 000

 SYKKELTUR

Turen går gjennom noe av det fineste kulturlandskapet i Ås. Veien slynger seg forbi store gårder, vidstrakte jorder og fine skogsområder. Underveis fin utsikt mot naturreservatet Østensjøvann, som man passerer på begge sider.

Fra Ås st. sykler du forbi Rustad skole, og fortsetter på Stenerudveien. Etter 1 km svinger du til venstre inn på Glenneveien. Her sykler du først gjennom et lite skogholt, før du kommer til åpent kulturlandskap. Her går det ofte storfé på beite. Etter hvert kommer du inn på den gamle kirkeveien som gikk mellom Ås og Kråkstad. Følg denne gjennom Store Gryteland gård, som ligger vakkert til og vokter over området. Her har det vært bosetning allerede for 4000 år siden. Kryss E18 og følg Østensjøveien opp til Kråkstadveien. Underveis har du fin utsikt mot Østensjøvannet. Kråkstadveien sykles i retning Ski. Ved Finstادتunet svinger du ned Delerudbakken, fortsetter opp Linjeveien, krysser under jernbanen og svinger opp på gang-og sykkelveien, som følges sørover. (Dette er den tidligere jernbanelinja). Igjen får du fin utsikt til Østensjøvann. Ved Holstad ligger fortsatt den gamle stasjonsbygningen til Holstad st. og minner om den gang toget stoppet her. Fra Holstad følger du gang-og sykkelveien gjennom Aschemskogen tilbake til Ås, eller du kan velge grusveien langs jernbanelinja som ligger i litt mer åpent terreng. Er du heldig, går det elg eller rådyr oppe i skogkanten.

SEVERDIGHET:

Østensjøvann våtmarksområder

Østensjøvann våtmarksområder er et av kommunens 3 naturreservater, og har en viktig funksjon som hvile- og rasteplass for vade- og andefugler under trekk. Det er observert 149 arter her.

SEVERDIGHET:

Gamle kirkeveien mellom Ås og Kråkstad

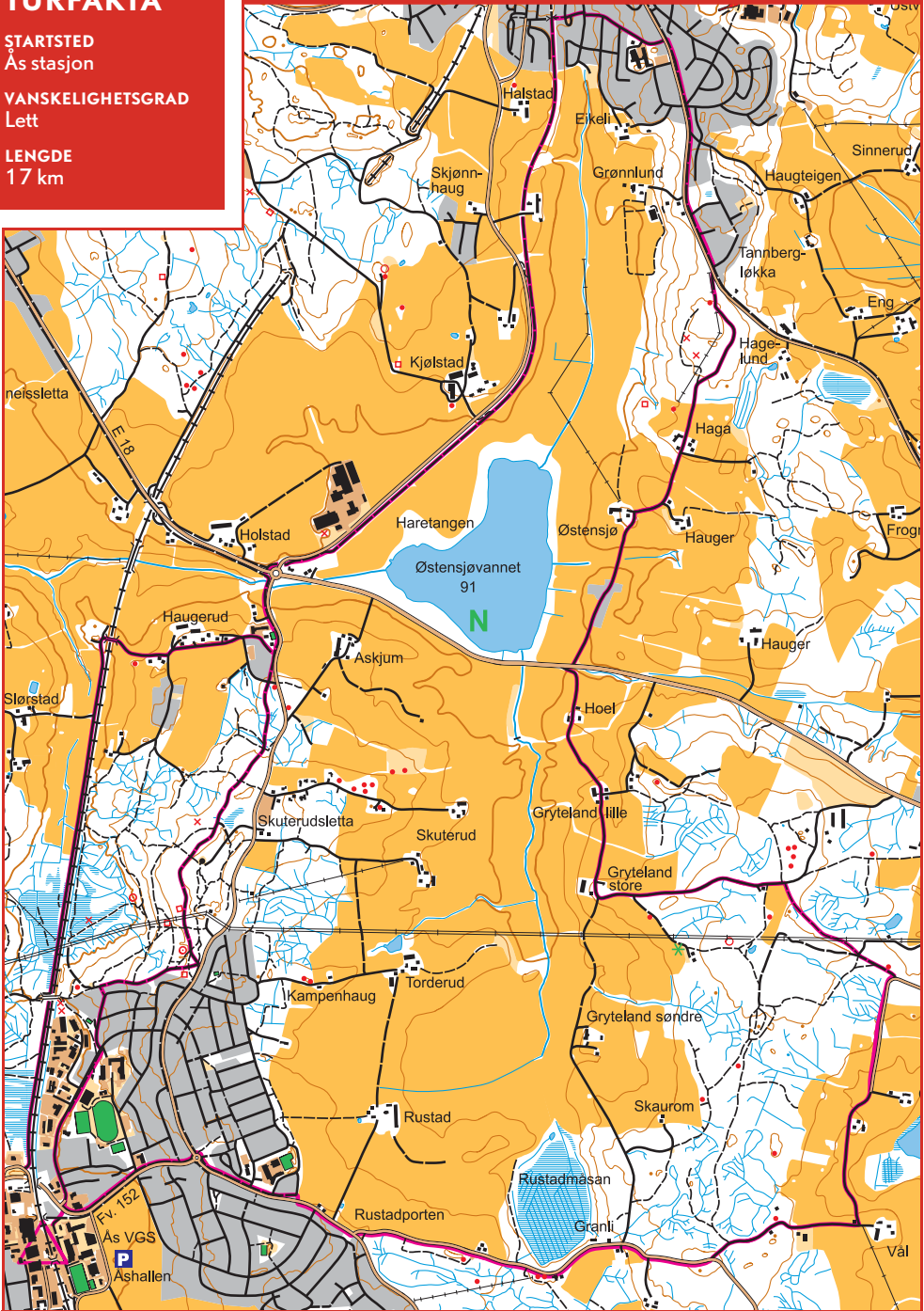
TURFAKTA

STARTSTED
Ås stasjon

VANSKELIGHETSGRAD
Lett

LENGDE
17 km

1 : 30 000

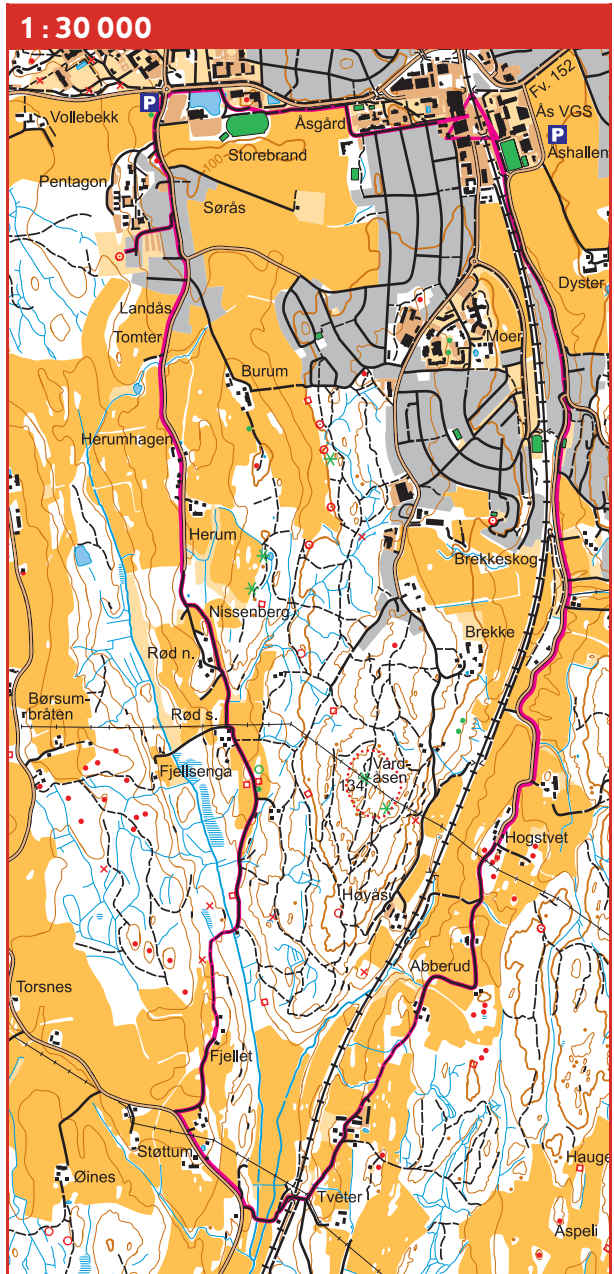

SYKKELTUR

Det vrirler av gode sykkeltraséer i Ås kommune. En av disse starter ved Ås stasjon og går gjennom vakkert kulturlandskap via Herumveien til Tvetter med retur Hogstvedtveien.

Du starter ved Ås Stasjon og sykler på sykkelsti langs Fv 152 vestover i retning NMBU. Ved rundkjøring ved NMBU (Meierikrysset) sykles sørover på Herumveien forbi studentboligene Pentagon og Kilehagen. Sving nedom kilden som ligger her. Herumveien slynger seg gjennom vakkert kulturlandskap, forbi gårder som Burum og Herum. Her kan sees tufter og syrindratt etter nedlagte hus-mannsplasser. Etter ca. 3,5 km ender Herumveien ved en pumpestasjon. Herfra følges en tursti til høyre gjennom et skogparti (samme trase som skiløypa Vestby-runden). Etter skogpartiet, følges en sti på venstre side av jordet til du kommer til en gårdsvei som går forbi gården Fjellet. Gårdsveien munner ut i Børsumveien. Ta til venstre i retning Vestby. Etter ca. 500 m, sving av til venstre i retning jernbaneovergangen ved nedlagte Tvetter stasjon.

Etter kryssing av jernbaneovergang, følges traktorvei/gårdsvei nordover i retning Ås stasjon. Veien går gjennom kulturlandskap forbi flere gårder. Etter ca. 2,5 km munner traséen ut i Hogstvedtveien, som går direkte tilbake til Ås stasjon

SEVERDIGHET:

Kilehagen

Kilehagen er et kildeutspring i svaberg, av størrelse og form som en spiseskje. Hit valfartet folk i gammel tid for å hente undergjørende vann. Som betaling til trollet la de en mynt eller knapp i kilden. Oppsamlingskaret ble murt opp rundt 1880.

TURFAKTA

STARTSTED

Ås stasjon

ADKOMST

Bil/tog: Parkering ved Ås stasjon

VANSKELIGHETSGRAD

Lett. Turen går på delvis på asfalt-, grus- og skogsvei, så det kan være fornuftig å bruke terrengsykkel.

LENGDE

11 km

SYKKELTUR

Denne sykkelturen starter ved Ås Stasjon og går gjennom vakkert kulturlandskap vestover langs Fv. 152 til Klommestein. Fra Klommestein følges Vestbyveien sørover i retning Vestby. Turen går i lett kupert terreng på asfalterte veier som slynger seg fint i kulturlandskapet.

Du starter ved Ås Stasjon og sykler på sykkelsti langs Fv 152 vestover i retning NMBU. Sykkelstien krysser E6 ved Korsegården og fortsetter videre vestover forbi gårdene Haug og Rishaug til Klommestein. Langs sykkelstien ved begge disse gårdene ligger det gamle gravhauger fra vikingtida.

Ved Klommestein tar du av sørover på Vestbyveien retning Vestby. Vestbyveien slynger seg gjennom vakkert kulturlandskap. Etter ca. 5 km krysser veien E6 i nordenden av Vestby. På østsiden av E6 (før Outlet), svinger du av nordover og følger gamle Mossevei tilbake til Korsegården og videre tilbake til utgangspunktet ved Ås stasjon.

SEVERDIGHET:

Korsegården

Korsegården er et gammelt veiknutepunkt og bygdesenter med marked, krambu og skysstasjon på 1700 tallet. Kombinert skole, bank og kommunelokale på Brønnerud fra 1849.

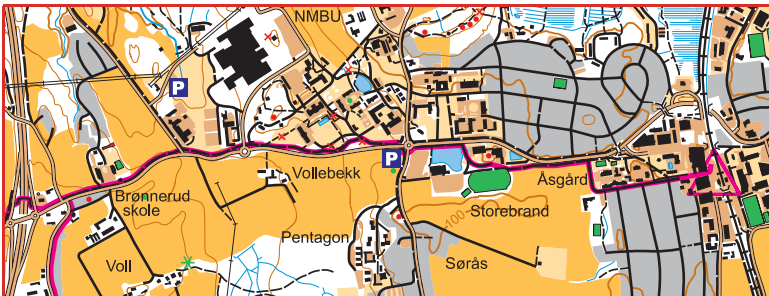
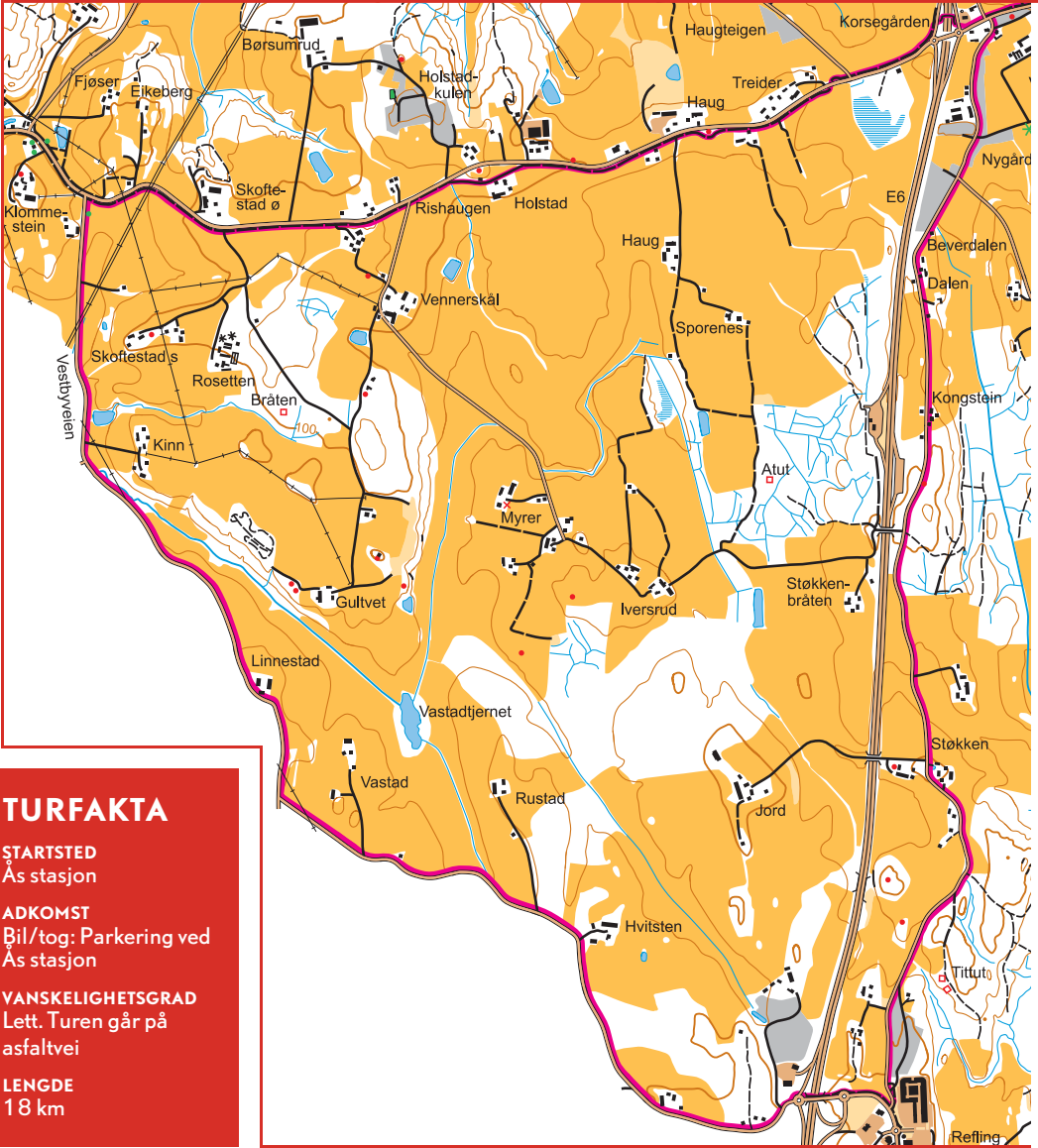
SEVERDIGHET:

Gravhaug fra vikingtiden

Ved Haug gård finnes en stor gravhaug fra vikingtiden, med bautastein på toppen. Et gammelt sagn forteller om to rivaliserende kjemper som skjøt mot hverandre. Jenta i haugen løfta steinen i det rette øyeblikket og pilene satte et merke på hver side.

1 : 30 000

Området sørover fra Eldorgårdene har det lengste sammenhengende skogområde i Ås kommune. Her kan du gå i skog fra nord ved Eldor helt til Vestby grense i Garder.

Plassen Tangen ble sannsynligvis fraflyttet i 1874. På plassen er det i dag kun våningshuset som står. På tunet finnes det synlige murfundamenter fra flere bygninger. Sørvest for Tangen (ved Ommen) finnes en fjellformasjon som blir kalt BakerOMMEN («ovnen») på grunn av sin utforming som en gammel bakerovn. I hele dette området kan du finne rester etter kølbrenning. En husmannsplass som ligger på Hogstsvets grunn har navnet Kølabonn.

Dette er en rundløype, - noe som betyr at løypa kan gås begge veier, men merkinga følger vestre trasé sørover. Løypa er gitt navn etter plassen Tangen, da dette er rundløypas sydligste punkt. (Vendepunkt). Traseen følger kun etablerte stier.

Turbeskrivelsen starter der Kroerløypa krysser Eldorveien, - ved infotavla. Kryssingspunktet er kalt "Eldorveien" i vår beskrivelse. Løypa er her beskrevet sydover på vestre sti, og østre sti på returen. (nordover). Første og siste del følger Kroerløypa, til sammen ca. 3,5 km. Fra infotavla følger du Kroerløypetraseen sørover forbi Bjørnebekkvadet (Vadet). Her tar du traséen rett fram, retning Trampen (og Tangen). Ca. 700 m fra Vadet tar Tangenrunden av på tydelig sti/driftsvei lett mot høyre, dvs. her følger den ikke lenger Kroerløypa. Stien sydover følges til plassen Tangen.

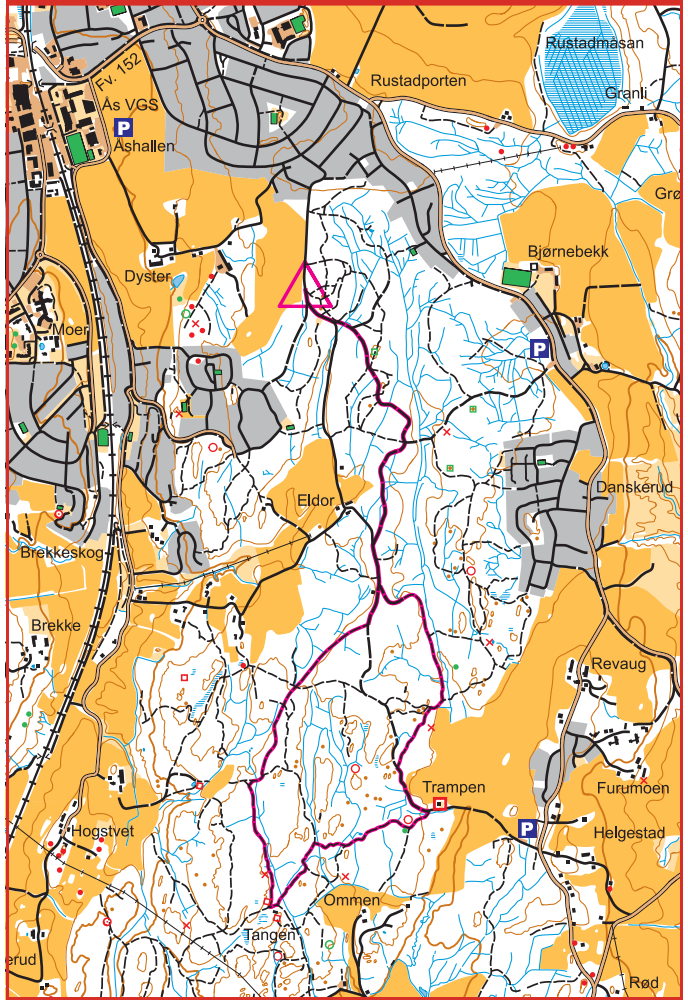
Her gjør løypa en nesten 180 graders sving nordover, - etter hvert nordøstover mot Trampen speiderhytte. Rett før Trampen

speiderhytte dreier du til venstre i Kroerløypetraseen. Følg Kroerløypa i ca. 150 m, og ta så av mot høyre. Etter ytterligere 150 m (v/nordenden av jordet) dreier du svakt mot venstre og følger driftsveien fram til du igjen når Kroerløypa, ca. 800 m. Fortsett nordover på Kroerløypa mot Bjørnebekkvadet 600 m (motsatt retning hvor du gikk sørover), og krysset Eldorveien/skiløype (ytterligere 700 m). Nå er du tilbake ved turens start.

1 : 30 000

TURFAKTA

STARTSTED
Informasjonstavle i Eldorveien (der skiløypa krysser veien). Sykkel kan parkeres her.

ADKOMST
Sykkel

VANSKELIGHETSGRAD
Middels. Gode stier, som delvis kan være våte vår/høst.

LENGDE
6,3 km

Breivoll gård er en fantastisk perle der den ligger ved Bunnefjorden i et frodig, naturskjønt område. Dette er kommunens eneste sted med kystlinje. Her er det fine sandstrender, svaberg, gressplener og edelløvskog. Breivoll gård eies av Ås kommune, men fra 2019 har DNT Oslo og Omegn driftsansvaret. Dette skal bli et senter for friluftsglede, og med spesiell vekt på aktiviteter for barn og unge. Området byr på mange flotte turmuligheter; Kyststien går rett forbi, - og Fålemarka og Svartskog er rett ved. Denne turbeskrivelsen går fra Sjøskogen og Vinterbro senter til Breivoll gård.

Turen starter fra parkeringen ved Vinterbro senter. Følg Sjøskogenveien helt inn til Ulveleina. Underveis kan du ta en avstikker til Nøstvedtfunnet (Skilt Nøstvet). Fra Ulveleina går blåmerket og skiltet gang- og skogsvei sørover og ned mot Pollevannet. I nordenden av Pollevannet lå gården Pollen, og du ser tydelig restene av den gamle, flotte askealléen som førte inn til gården. Her er det ofte fuktig og gjørmete, så godt fottøy er nødvendig! Et par bekleier krysser veien, så her kan det være litt vanskelig å komme over. (Ikke egnet for barnevogn her).

Etter hvert passerer du en liten sandstrand og kommer opp til Sandgropa. (P-plass). Følg Polleveien fram til Kjærnesveien. Ta til høyre her, følg gang- og sykkelveien ca 400 meter og ta til venstre inn Kjellveien, som går over jordene mot Bunnefjorden. Følg Kjellveien gjennom en skarp høyresving. Etter ca 200 meter tar du skarpt til venstre ned bakken til Strandenga gård. Fortsett gjennom gården til du møter Kyststien ved Strandengveien. Følg skiltet turvei sørover mot Breivoll gård.

Du kan gå samme vei tilbake til Vinterbro, eller følge Kyststien videre sørover til Nesset. Herfra går buss 500 tilbake til Vinterbro (gå av på «Sjøskogen»), eller du kan følge gang- og sykkelveien som går langs Nessetveien.

SEVERDIGHET:

Nøstvedtfunnet

Ved Sjøskogen er det funnet rester av en 7500 år gammel boplass fra Eldre Steinalder, 60 m over nåværende strandlinje. Dette var den første biten av fast mark som åpenbarte seg da isen trakk seg tilbake for 11 000 år siden.

BREIVOLL GÅRD

ÅPNINGSTIDER

Gårdskaféen er åpen hver søndag fra kl. 11:00-16:00.

SERVERING

Bakst, suppe, varm drikke, brus og andre godsaker til en god pris.

MER INFORMASJON

breivoll.dnt.no

TURFAKTA

STARTSTED

Vinterbro senter

ADKOMST

Bil: Stor P-plass ved Vinterbro senter.

Kollektivtransport: Buss 500, 520 og 570 til Sjøskogen

VANSKELIGHETSGRAD

Let. Skogsvei og småveier.

Vått/kronglete langs

Pollevannet. (Uegnet for barnevogn)

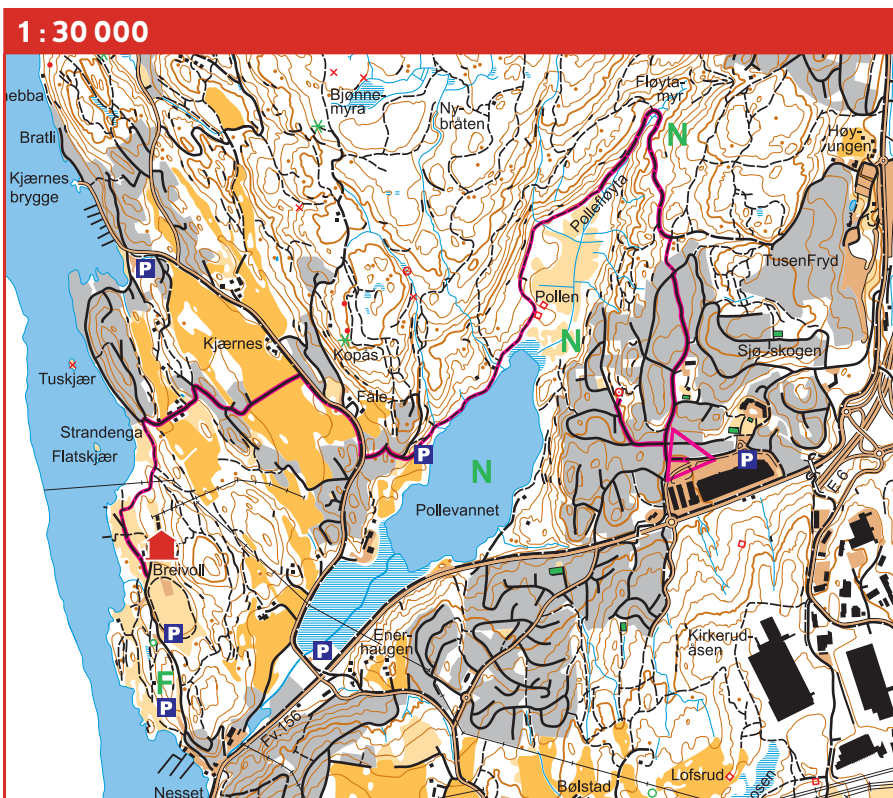
LENGDE

Ca. 5 km

SEVERDIGHET:

Jettegryte ved Breivoll

Ved Breivoll gård finnes det flere jettegryter. Den fineste finner du rett sør for gården. Gå inn stien forbi toalett-anlegget på den søndre badestranda, og følg den 200 m innover gjennom en grunn kløft. Akkurat der stien går opp av kløfta, finner du jettegryta til høyre. God jakt!

Opplev den nye sherpastien ved Nebba! Dette er stibyggerkunst man sjelden opplever maken til, og trappene er et smykke der de ligger naturlig i terrenget. Hvis du ønsker en skikkelig langtur langs kysten, kan du enkelt gå fra Breivoll helt inn til Hvervenbukta i Oslo kommune. Store deler av turen går du helt inntil kystlinja. I tillegg til sherpatrappene opplever du også flotte badestrender, blankskurte svaberg, gamle dampskipsbrygger, fantastiske utsiktspunkter, vakre Roald Amundsens hjem og mye, mye mer!

Turen starter på kyststien ved Breivoll gård. Følg turveien nordover forbi hyttebebyggelsen på Strandenga. Rett før Kjærnes brygge går kyststien bratt opp til høyre gjennom bebyggelsen og opp til Nebbaveien, som du følger fram til Nebba brygge med rastebord og flott utsikt utover Bunnefjorden. Følg skiltingen gjennom hyttebebyggelsen på Nebba. Nå er du framme ved den første sherpatrappen som går bratt opp i skogen – til sammen 106 trinn. Etter noen meter kommer du til Brenningsmyrveien (bomvei) som du følger nedover til neste sherpatrapp. Den har bare 92 trinn, men er lengre enn den første, og her er skråningen mindre bratt. Sherpastien fortsetter på et litt flatere parti, og du kommer snart til en oppbygd steintrapp som går nedover. Her var det tidligere nødvendig med støttetau for å komme fram. Sherpastien fortsetter nedover gjennom småskogen, og du kommer etter hvert fram til Sjødalstrand. Her slutter sherpastien.

Du vandrer forbi plommehagen nordover. Etter ca. 2 km kommer du fram til Roald Amundsens vei. I krysset finner du også Svartskog kolonial, som er et flott sted for en rast.

Fortsett nedover mot Roald Amundsens hjem. Her er det lagt en liten sherpasti over til Bekkensten (merket som kyststi). Følg Ingierstrandveien nordover. (Du kan også ta blåmerket sti opp mot Ingierstrandåsen fra Prosted og gå Linjestien til Ingierstrand bad). Gå videre ca. 2 km til Ljansbruket. Her følger du bomveien ned til båthavna og krysser Gjersjøelva på en liten bro. (Bruk gjerne litt tid på den flotte Gjersjøelva Kulturpark med den restaurerte oppgangssaga og flott kultursti oppover langs Gjersjøelva). Når du går videre nordover, er du snart oppe på Ljansbruksveien og kan se over til Hvervenbukta badeplass og den koselige kaféen Anne på landet. Fortsett langs strandpromenaden rundt Ljanskollen til Fiskevollen. Herfra buss 505 tilbake til Nesset og Breivoll.

SEVERDIGHET:

Sherpatrappene ved Nebba

Sherpatrappene ble bygget høsten 2019. Det er lagt 278 trappetrinn over en strekning på 250 m. Alt er gjort for hånd, - kun med enkle redskaper som hakke, spett, slegge, hammer og meisel.

1 : 50 000

TURFAKTA

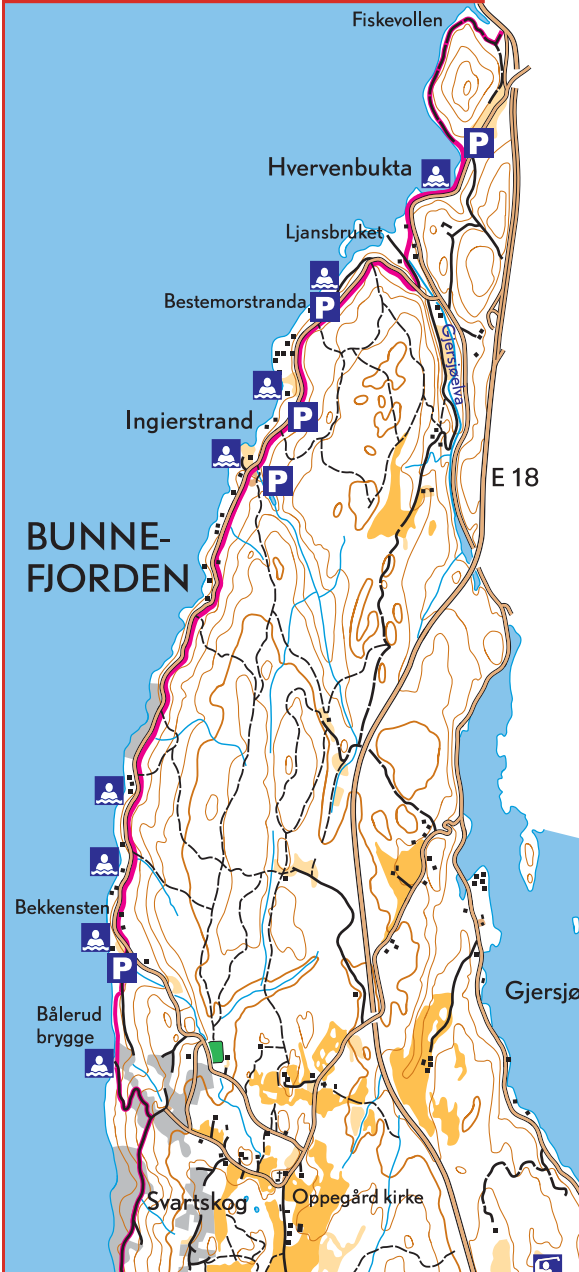
STARTSTED
Breivoll gård

ADKOMST
Bil/sykkel: Parkering ved Breivoll gård
Kollektivtransport:
Buss 500/505 til Nesset.

VANSKELIGHETSGRAD
Lett. Stort sett på veier og gode stier

LENGDE
15 km

1 : 50 000

BUNNE- FJORDEN

KYSTSTIEN

Opplev den nye sherpastien ved Nebba! Dette er stibyggerkunst på et nivå man sjelden ser maken til i Norge, og den nye kyststitraseen kan bare beskrives som en attraksjon for dette vakre kystområdet. Det er en enestående jobb som er gjort!

Sherpastien er bygget av nepalske steinarbeidere i løpet av 18 arbeidsdager høsten 2019. Tre forskjellige arbeidslag med til sammen 14 menn og 1 kvinne har vært i sving.

Sherpastien er bygget opp av 240 tonn skiferstein fra Vinje i Telemark. I tillegg har steinleggerne brukt anslagsvis 50-60 tonn stein som de har gravd opp eller funnet langs stien. Steinen er delvis fraktet inn i traséområdet

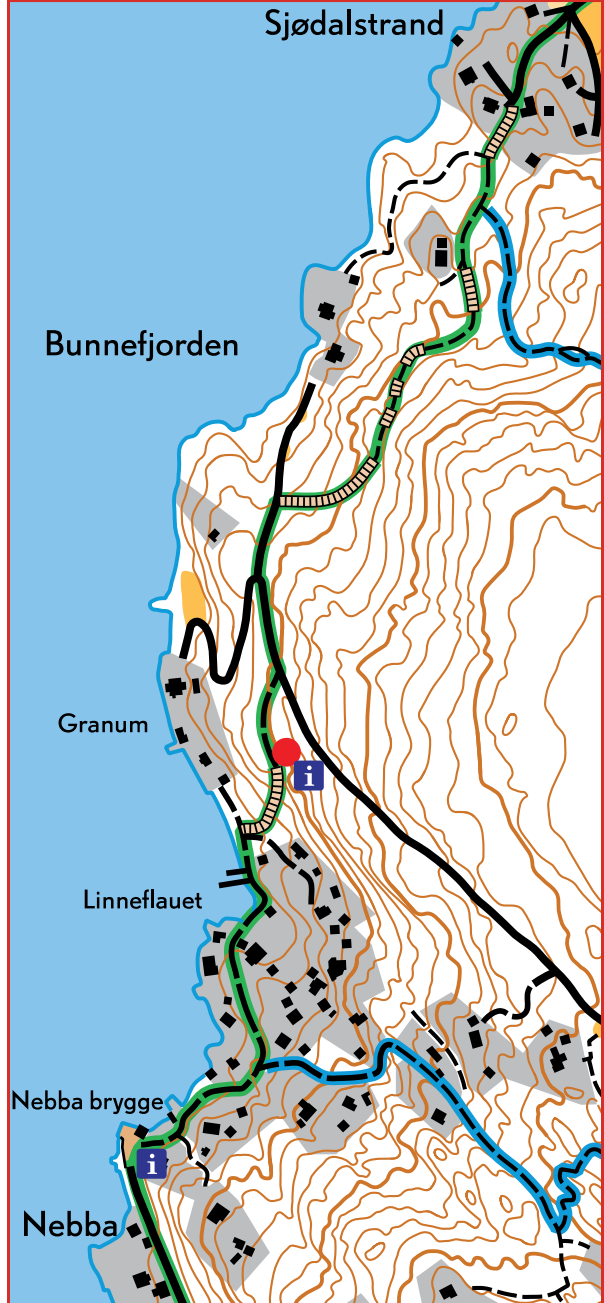
med helikopter etter anvisning fra steinleggerne. Totalt er det lagt 278 trappetrinn over en strekning på 250 meter. Dette er gjort for hånd i løpet av 18 arbeidsdager, – kun med enkle redskaper som hakke, spett, slegge, hammer og meisel. Samtidig har sherpaene lagt mye omhu i å sette tilbake vegetasjonen rundt stien. Så når du vandrer langs den nye traséen får du derfor følelsen av at denne stien har vært her lenge, – og den kommer til å være til glede for vandrere og naturelskere i mange år framover.

Sherpastien får du oppleve både på tur 7 og tur 16.

1 : 5 000

SAMARBEIDSPARTNERE

DNT Oslo og Omegn

Nordre Follo Turlag
DNT Oslo og Omegn

Kjære turvenn

Den Norske Turistforening (DNT) er Norges største friluftsforsamling. DNT arbeider for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv. Som medlem støtter du Turistforeningens arbeid for å styrke friluftslivet og verne vår felles naturarv. Du får tilgang til nøkkel til 500 hytter, rabatt på overnatting, turutstyr til medlemspriser, friluftsmagasinet Fjell og Vidde og et stort tilbud om turer og kurs både i Marka og i fjellet. På Turinformasjonen i Storgata og på Sørenga kan du få turtips og turveiledning.

DNT Oslo og Omegn er lokalforeningen for DNT-medlemmer med adresse i Oslo og Akershus. Ås Turlag er et lokalt turlag under Den Norske Turistforening Oslo og Omegn og ble stiftet i 2014. Vi arbeider for å gjøre det enklest mulig for barn, ungdommer og voksne å komme seg ut i naturen for felles glede og trivsel. Turlaget har egen turgruppe som arrangerer fellesturer og en stigruppe for merking og vedlikehold av turstier i Ås.

Ås Turlag ønsker alle en god tur!

Kartene i dette turheftet er utsnitt av Ås ILs turkart over Ås kommune. Turkartet er i målestokk 1:30 000 og ble utgitt i juni 2018. Kartet kan kjøpes hos Norli Ås eller hos Ås IL (klubbhuset i Ås stadion).

www.asil.no

Ås Turlag har fått støtte fra GjensidigeStiftelsen, Sparebankstiftelsen DNB og Viken Fylkeskommune til å lage heftet «Bli kjent med Ås». Heftet beskriver 16 turer i Ås kommune, med detaljert tekst, kart og bilder. Turene har ulik lengde og vanskelighetsgrad.

Vi håper mange blir fristet til å gå turene og at heftet inspirerer til økt friluftaktivitet.

Heftet er laget av Ås Turlag. I redaksjonen: Arne Hågensen, Terje Thurmann-Moe, Håvard Steinsholt, Ingrid Haug og Christine Pehrson. Foto: Ås Turlag. Utgitt: 2021, 2. opplag. Kart: Kristen Treekrem. Layout: Lars Treekrem. Trykk: Benjamin Sats & Trykk DA. Forsidefoto: John Einar Sandvand, www.vakreaas.no

Ås Turlag
DNT Oslo og Omegn

